

ЄВР БЮЛЕТЕНЬ

Інформаційне видання Представництва Європейської Комісії в Україні

⇒ ГОЛОВА ВІДДІЛУ ПОЛІТИКИ, ПРЕСИ ТА ІНФОРМАЦІЇ ПРЕДСТАВНИЦТВА ЄВРОКОМІСІЇ
ДІРК ШОБЕЛЬ – ПРО УКРАЇНУ І УКРАЇНЦІВ / 7 ⇒ ЗА ПІДТРИМКИ ЄС ВІДКРИТО ЧОТИРИ ЦЕНТРИ
ТИМЧАСОВОГО ПЕРЕБУВАННЯ НЕЛЕГАЛЬНИХ МІГРАНТІВ / 8 ⇒ СПОЖИВАЧІВ ЗАХИЩАЮТЬ СИСТЕМИ ШВИДКОГО
ОПОВІЩЕННЯ ПРО РИЗИКОВАНУ ПРОДУКЦІЮ / 11 ⇒ НАЙВАЖЛИВІШИМ ДЛЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ
Є ДИСЦИПЛІНОВАНІСТЬ ВОДІВ / 22

Жінки-лідери написали Генеральному секретарю ООН

(стор. 21)

Вінницькі Євроклуби відзначили День іноземних мов (стор. 10).

10–11 вересня виконуючий обов'язки Голови Представництва Єврокомісії в Україні Дірк Шюбель відвідав Тернопіль. Він зустрівся зі студентами Тернопільського національного економічного університету та відвідав Центр інформації Євросоюзу.

ЄВРОБЮЛЕТЕНЬ №10'08

Інформаційне видання Представництва
Європейської Комісії в Україні

Засновник: Представництво
Європейської Комісії в Україні

Свідоцтво про реєстрацію
КВ №13773-2747ПП від 17.03.2008 р.

Київ 01024, вул. Круглоуніверситетська, 10
www.delukr.ec.europa.eu

Зміст бюлетеня не обов'язково відбиває
офіційні погляди Європейської Комісії

© Європейська Комісія, 2008

Керівник проекту Ірина Стаднічук
E-mail: Irina.Stadnychuk@ec.europa.eu

Головний редактор Тетяна Яцюк

У реалізації проекту Олег Фурдило
беруть участь Анатолій Марциновський
Сергій Матвеев

Комп'ютерна Андрій Ходзицький
верстка

Інтернетверсія www.delukr.ec.europa.eu

Індекс видання 98603

Видавець: ТОВ «Видавництво «Консультант»

Адреса: 03039, м.Київ,
вул. Голосіївська, 7, корп. 2

Тел/факс (044) 251-49-51

ISSN 1725-0811

Підписано до друку 14.10.08.

Друк: ТОВ «МАКРОС»
м. Київ, бул. Лепсе, 4

Наклад 10 500 прим.

Безкоштовно

Відносини ЄС—Україна

Ян Фігель: «Європа повинна грати у вищій лізі не лише у футболі, а й в освіті» 4

Яцек Саруш-Вольський: «Не треба казати: спочатку пообіцяйте нам вступ, а потім ми щось робитимемо» 5

Парламентарі закликали українців до національної єдності 6

Дірк Шюбель: «В Україні мені подобається сердечність людей» 7

Програми ЄС в Україні

За підтримки ЄС відкрито чотири Центри тимчасового перебування нелегальних мігрантів 8

Розпочато проект «Підтримка сталого розвитку в Україні» 8

Обговорили діяльність проекту «Спільнота споживачів та громадські об'єднання» 9

Проект «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» провів тренінг для своїх координаторів 9

Триває кампанія «Толерантність як шлях до Європи» 10

Вінницькі Євроклуби відзначили день іноземних мов 10

Анатомія Євросоюзу

Споживачів захищають системи швидкого оповіщення про ризиковану продукцію 11

Європейський Омбудсмен розслідує скарги на інституції ЄС 12

Новини ЄС**Внутрішній ринок**

Брюссель закликає до активнішої транскордонної торгівлі 13

Хочуть посилити стабільність банківської системи 13

Зовнішня політика

Відбувся саміт ЄС—Індія 14

Євросоюз готується до спрощення візової процедури з Грузією 14

Розширення

Визначено розмір передвступної допомоги на 2008—2100 роки 15

Довкілля

Ставрос Дімас: «Ми споживаємо так, ніби маємо в розпорядженні дві з половиною Землі» 16

Парламентарі проголосували за проект Положення щодо викидів CO₂ 17

Інновації

Брюссель пропонує змінити Угоду з торгівлі ІТ-продукцією 18

Розпочав діяльність Європейський інститут інновацій та технологій 18

Зайнятість

На Європейських днях зайнятості зафіксовано рекордну явку 19

Регіональне співробітництво

Віктор Боштінару: «Європа прив'язана до російських нафти й газу, але Росія так само залежна від європейського ринку» 20

Рівність

Жінки-лідери звернулися до Генерального секретаря ООН 21

Брюссель хоче розширити антидискримінаційне законодавство 21

Транспорт

Найважливішим для безпеки дорожнього руху є дисциплінованість водіїв 22

Від Словенії вимагають змінити схему збору платні за проїзд автобанами 22

Опитування

Громадян ЄС найбільше хвилює економіка 23

Осінній прогноз: економіка зростатиме повільніше 23

Суспільство

Відбувся саміт, присвячений циганам 24

Брюссель пропонує збільшити термін декретної відпустки 25

Оприлюднено спільні принципи боротьби з бідністю 25

Подорожі

Найпопулярнішим у Берліні є Рейхстаг 26

ГОТУЮЧИСЬ ДО «ЧАСУ ІКС»

Європейський Союз — це не лише гарні зарплати та пенсії, комфортні для проживання міста, добробут і доброзичливі люди. Можливо, такі асоціації справді перші спадають на думку після знайомства з Європою. Та є в Євросоюзу риса, яка менше видима, але відбиває його сутність.

Це — здатність до мислення планетарними масштабами, а не категоріями континенту чи регіону. У цьому номері «Євробюлетеня» надруковано виступ Комісара ЄС з питань довкілля Ставроса Дімаса, який і є прикладом такого мислення.

Традиційні запаси планети вичерпуються. Колись не стане нафти й газу, а якщо й будуть, то дорогим дефіцитом. Меншає лісів,

бруднішають води й повітря. Все це наслідок діяльності людини. Євросоюз вже давно б'є на сполох, закликаючи світову спільноту до раціонального використання ресурсів Землі, переходу на екологічно безпечні технології. І сам є лідером цього процесу. Жорстке законодавче обмеження викидів парникових газів, стимулювання до економії, пріоритетний розвиток поновлювальних джерел енергії — це лише кілька елементів цієї стратегії.

Кінцевою метою є та ж турбота про кожного громадянина ЄС: щоб і надалі Союз асоціювався з комфортом, добробутом та доброзичливістю. Звісно, далеко не всі громадяни мислять глобально й усвідомлюють, що саме від розумного використання природних ресурсів сьогодні залежить їхнє щасли-

ве завтра. Але на те й існують державні мужі: вони мають вести людей у потрібному напрямку, переконувати, спонукати, часом примушувати до певної поведінки. Таким колективним державним мужем і є Європейський Союз.

Філософія проста: Європа має бути цілком готовою до «часу ікс», коли вміння й здатність країн та суспільств до раціонального споживання буде головним чинником, що визначатиме добробут суспільства. Звісно, наряд чи хтось скаже точно, коли настане цей час. Світ стає дедалі непередбачуваним, одна криза змінює іншу. Але одне зрозуміло напевне: активно готуватися потрібно вже зараз, і Євросоюз це робить.

Редакція

«ЄВРОПА ПОВИННА ГРАТИ У ВИЩІЙ ЛІЗІ НЕ ЛИШЕ У ФУТБОЛІ, А Й В ОСВІТІ»

Європейський

Союз готовий зміцнювати відносини з Україною у галузях освіти, культури та спорту.

Нині Брюссель виступає за проведення переговорів щодо конкретних «освітніх» питань у рамках майбутньої Угоди про асоціацію. Про це у Києві розповів Комісар ЄС у справах освіти, культури та молоді Ян Фігель.

ПІД ЧАС ВІЗИТУ ДО СТОЛИЦІ УКРАЇНИ ВІН ЗУСТРІВСЯ З ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ ГРИГОРІЄМ НЕМИРЕЮ, МІНІСТРОМ ОСВІТИ ТА НАУКИ ІВАНОМ ВАКАРЧУКОМ, МІНІСТРОМ КУЛЬТУРИ ТА ТУРИЗМУ ВАСИЛЕМ ВОВКУНОМ ТА МІНІСТРОМ У СПРАВАХ МОЛОДІ, СІМ'І ТА СПОРТУ ЮРІЄМ ПАВЛЕНКОМ. Як зазначив Ян Фігель, на цих зустрічах йшлося про шляхи покращення системи освіти в Україні.

Зустрівся він і з українськими журналістами. Прес-конференція відбулася у Представництві Єврокомісії в Україні.

— Наскільки українська освіта відповідає європейським стандартам?

— У кожній країні діє своя система освіти. Слід пам'ятати, що організація шкіл, вузів є національною компетенцією. Болонський процес стосується забезпечення сумісності різних систем освіти, а також спрямований на підвищення мобільності у галузі освіти й визнання дипломів та наукових ступенів, отриманих у різних країнах. Це також стосується якості освіти. Європа повинна грати у вищій лізі не лише у футболі, а й в освіті, бо це більше, ніж спорт. Болонський

процес зосереджується саме на питаннях якості освіти, її наповнення.

— Як Єврокомісія оцінює виконання Україною зобов'язань по впровадженню Болонського процесу?

— Ці питання я обговорював з віце-прем'єр-міністром України Григорієм Немирею, міністром освіти та науки Іваном Вакарчуком. Ці люди налаштовані на те, щоб рухатися уперед, впроваджувати реформи, бо це є важливим для розвитку багатьох сфер.

Мета Болонського процесу полягає у створенні до 2010 року спільного європейського освітнього простору. Таку ж мету має ставити перед собою і Україна. Але варто зазначити, що вона приєдналася до цього процесу порівняно недавно — 2005 року. Звичайно, ми не очікуємо, що ви встигнете зробити усе до встановленого строку. Головне, що країна рухається вперед, відбуваються позитивні зміни у рамках цього процесу.

Українська влада ставить мету — до 2010 року виконати вимогу сумісності систем освіти. Тобто йдеться про виконання базової умови у рамках Болонського процесу. Уже цього

навчального року випускники вузів мають отримувати не просто додаток до диплому, у якому буде зазначено їхню кваліфікацію та надано обмежений опис тих дисциплін, які вони пройшли. Буде також і детальніша інформація про наповнення їх освіти. Крім того, в Україні запроваджено кредитну систему, освітні курси для бакалаврів та магістрів, надаються відповідні дипломи. Зараз необхідно ввести третій цикл освіти — на докторському рівні. Водночас найнагальнішим питанням залишається забезпечення якості освіти.

— Які кошти і в якому обсязі виділяє Євросоюз на фінансування стипендіальних програм для українських студентів та науковців?

— Одна зі сфер, де ЄС готовий запропонувати більше, — це соціально-культурні контакти, тобто співпраця на рівні громадян. Йдеться про підвищення мобільності студентів, вчених та професорів вищих навчальних закладів. Зокрема, ЄС готовий розширити програму ERASMUS MUNDUS, яка була започаткована 2006 року. Відтоді більше 100 українських студентів та 20 вчених відвідали європейські університети, отримуючи стипендії. Сьогодні Єврокомісія працює над схваленням цієї програми на наступний рік. Ми прагнемо покращити наповнення цієї програми та підвищити її ефективність.

Другий інструмент співпраці — програма TEMPUS. Вона існує з 1993 року і вже 15 років допомагає українським вузам розвивати партнерство, розробляти сучасні навчальні плани. У рамках програми TEMPUS Україна щорічно отримувала від Євросоюзу 5 мільйонів євро. Ми також плануємо посилити нашу співпрацю у рамках цієї програми. Зокрема, я звернувся до представників української влади з проханням створити національне бюро TEMPUS. Бо до сьогодні контактною точкою для університетів служить Представництво Єврокомісії. У відповідь мене запевнили, що таке бюро буде відкрито.

Загальна сума, яку виділяє Єврокомісія Україні на співпрацю, складає близько 120 мільйонів євро на рік. Зі свого боку, хочу сказати, що для мене важливе зростання саме освітньої складової співпраці, бо це підвищуватиме цінність знань.

Тетяна ПАСОВА.

«НЕ ТРЕБА КАЗАТИ: СПОЧАТКУ ПООБІЦЬЯЙТЕ НАМ ВСТУП, А ПОТІМ МИ ЩОСЬ РОБИТИМЕМО»

У вересні у Брюсселі побувала делегація українських журналістів. Вони, зокрема, мали розмову з головою Комітету Європарламенту у закордонних справах Яцеком Саріуш-Вольським.

— Наскільки нинішня політична ситуація в Україні заважає її європейській інтеграції, зближенню з ЄС. Чи залишаються ще в Брюсселі лобісти Києва?

— У Європі все менше й менше ентузіазму щодо України. Відповідь на те, чи є в неї європейська перспектива, лежить не в Брюсселі, а в Києві. Зміна уряду чи складу коаліції є процесами цілком демократичними, але ж в цьому разі йдеться про західний вибір країни. Ми бачимо, що українські політики не мають тут консенсусу. Україна втратила чотири роки після Помаранчевої революції для проведення політичних та соціально-економічних реформ, які могли б наблизити її до Європейського Союзу. Коли я був 2004 року на Майдані, мене запитували — що робити, щоб отримати європейську перспективу? Я казав: уникніть польських помилок, повторюйте лише успіхи. Головне — не сваріться. Але сьогоднішня поведінка українських політиків робить місію друзів України тут, у Брюсселі, дуже важкою. Майже неможливою. Я пам'ятаю 2004 рік — у сесійній залі Європарламенту депутати були в помаранчевих шаликах. Нинішня атмосфера є кроком назад.

Під час минулого саміту Україна–ЄС у Парижі Союз зробив дуже великий жест — запропонував Угоду про асоціацію. Це має ще раз заохотити її до обрання європейського шляху. Але ж ніхто не може замінити на ньому саму Україну. Можливо, те, що Євросоюз пропонував їй протягом останніх чотирьох років, не було достатньо вагомим і швидким — але було найкращим з того, що могло б бути.

— Можливо, якби Європейський Союз після Помаранчевої революції дав Україні якийсь політичний сигнал про майбутнє членство, вона б не тупцювала так на місці?

— Деякі українські політики нам кажуть: пообіцяйте членство, а вже потім ми будемо провадити реформи. Ні — спочатку мають бути реформи. Бо якщо ви хочете почуватися європейцями, то мусите впроваджувати європейські стандарти політичного, економічного та соціального життя. І не тому, що вам щось обіцяно. Європейський вибір України має бути підтверджений її діями. Польща підписала Угоду про асоціацію з ЄС 1991 року без жодних обіцянок. Потім ми провели ре-

форми, і за кілька років нам дали перспективи членства в ЄС. Україна не матиме кращої пропозиції. Поки що ні в Раді ЄС, ні в Єврокомісії ви не почуєте нічого про можливий вступ. Водночас ніхто не заперечує, що Україна є частиною Європи. У статті 49 Угоди про ЄС йдеться, що вступу до нього може запросити будь-яка європейська держава, що відповідає його критеріям. Але не треба казати: спочатку пообіцяйте нам вступ, а потім ми щось робитимемо. Така стратегія не спрацює. У нас демократія, ринкова економіка, політичні стандарти існують тому, що ми є європейцями — а не через те, що нам щось пообіцяли.

— Але ж, мабуть, Євросоюзу важливо мати Україну в своїй сфері впливу, а не підштовхувати її до Росії?

— Наша зовнішня політика базується на цінностях, а не на поняттях про зони впливу часів минулого й позаминулого століть. Ми не є Радянським Союзом. Якщо говорити про якісь конкретні наслідки гіпотетичного членства України в ЄС, то можна згадати про його велику вартість. Країна ж отримуватиме фінансову допомогу зі структурних фондів Союзу. А потім може стати серйозним конкурентом іншим державам. Скажімо, у сфері сільського господарства, бо ж має такі родючі чорноземи. Отже, можуть постраждати та ж Польща, Чехія, Литва. Але саме ці кра-

їни є найбільшими прихильниками вступу України до ЄС, бо виходять з от цієї політики цінностей, а не інтересів. Є відчуття спільної долі. Коли громадяни ЄС подорожують Україною, бачать золоті куполи церков, архітектуру Львова, Києва, вони кажуть — так, це Європа. Так само й коли зустрічають українців, що сповідують спільні з ними цінності. Але якщо українці не мають достатньо внутрішньої сили позбавитися радянської спадщини — ментальної, економічної, політичної, тоді у Європі замислюються: можливо, вони не заслуговують на те, щоб мати з нами спільну долю? Принаймні, сьогодні. Треба дати їм час, щоб доросли. Ми робимо все можливе, але не можемо зробити неможливе.

А міркування щодо зон впливу виключаються. Україна сама може визначати свою долю. З цивілізаційно-культурної точки зору вона країна європейська. Отже, має право вступити до Союзу, навіть якщо це йому дорого коштуватиме. Але для реалізації цього права Україна має докласти багато зусиль.

— Ви належите до Європейської народної партії. Як прокоментуєте боротьбу в Україні двох її членів — «Батьківщини» Юлії Тимошенко і «Нашої України» Віктора Ющенка?

— Я є віце-президентом ЄНР і сам пропонував до неї «Батьківщину». Сьогодні ставлю собі запитання: чи мав я рацію? □

ПАРЛАМЕНТАРІ ЗАКЛИКАЛИ УКРАЇНЦІВ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ

На початку жовтня у Києві та Ялті відбулося 11 засідання Комітету з парламентського співробітництва ЄС–Україна. За його результатами було ухвалено заяву.

Під час зустрічі членів Комітету з парламентського співробітництва ЄС–Україна з головою Верховної Ради Арсенієм Яценюком.

У розділі, присвяченому нинішньому **стану відносин між ЄС та Україною**, парламентарі привітали результати вересневого саміту, особливо підкресливши «спільне визнання лідерами ЄС та Президентом України того, що вона як європейська країна поділяє спільну історію та спільні цінності з Європейським Союзом». На думку учасників засідання, це надає Україні можливість в майбутньому і за умов дотримання цінностей, принципів та стандартів Союзу подавати заяву на членство. Також парламентарі привітали рішення саміту назвати майбутню угоду між ЄС та Україною Угодою про асоціацію. Цікавим є й таке рішення Комітету: «Беручи до уваги, що в листопаді 2008 року Україна відзначатиме 75 річницю Голодомору 1932–33 років, закликати всіх членів Європейського Парламенту підтримати ухвалення резолюції Європарламенту «Щодо ушанування Голодомору — штучно створеного голоду» на наступній сесії в жовтні 2008 року».

Щодо **української внутрішньополітичної ситуації** учасники засідання закликали «всіх політичних лідерів в Україні віднайти швидке, ефективне та стале рішення, яке б дозволило Україні продовжувати необхідні політичні, соціальні та економічні реформи, що забезпечило б тіснішу інтеграцію з Європейським Союзом». Крім цього, Комітет закликає українське керівництво «зробити все від нього залежне для забезпечення довгострокової політичної стабільності в Україні; у цьому зв'язку наголошує, що стабільні конституційні по-

ложення та реформи підтримають прагнення України до європейської інтеграції». Парламентарі «знову підкреслюють важливість імплементації належних конституційних реформ відповідно до рекомендацій Венеціанської Комісії, які особливо потрібні для встановлення життєздатної системи контролю та протипаг, щоб чітко визначити розподіл повноважень між Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів та Президентом і регулювати відносини між правлячою коаліцією та опозицією, аби запобігти перетину повноважень та політичній боротьбі й забезпечити ефективне функціонування всіх гілок влади».

У сфері **спільної зовнішньої та безпекової політики** Комітет наголошує, що «через зміцнення європейських перспектив України можна зробити внесок у стабільність в регіоні; в цьому відношенні закликає ЄС активно підтримати Україну в її зусиллях зміцнити свою економіку, посилити політичну стабільність та національну єдність. Водночас беручи до уваги виклики, що несуть нові геополітичні реалії в регіоні, Комітет закликає Україну досягти широкого політичного консенсусу щодо необхідних конституційних, інституційних та правових реформ, щоб рухатися далі шляхом економічної інтеграції до спільного ринку ЄС й зібрати разом різні сегменти українського суспільства через визначення чітких національних цілей».

У розділі, присвяченому **енергетичній співпраці**, депутати висловили підтримку добувдові нафтопроводу Одеса–Броди–Плоцьк. У

сфері **юстиції та внутрішніх справ** Комітет висловив «стурбованість інформацією української сторони про порушення деякими країнами-членами їхніх зобов'язань відповідно до Угоди про спрощення візової процедури; закликає країни — члени ЄС цілком та ефективно імплементувати угоди зі спрощення візової процедури та реадмісії між ЄС та Україною, зауважуючи, що Україна запровадила безвізовий режим для громадян країн ЄС; рекомендує Європейському Парламенту провести спеціальні слухання щодо цього».

У розділі **«Регіональний розвиток в Україні»** йдеться, зокрема, про таке: Комітет «наголошує, що відповідно до міжнародного законодавства, Конституції України, українського законодавства та місцевих актів, всі регіони України, включаючи Крим, є інтегральними частинами України; тому будь-які паралелі між українськими регіонами та територіями сепаратистських конфліктів на європейському континенті є некоректними та неприйнятними; висловлює стурбованість у зв'язку з закликами Верховної Ради Кримської Автономії до Верховної Ради України визнати незалежність Південної Осетії та Абхазії... Відзначає виконання Україною Угоди між Україною та Росією від 1997 року щодо статусу та термінів перебування Чорноморського флоту на українській території; висловлює сподівання, що Російська Федерація так само добросовісно виконуватиме угоду до її завершення в 2017 році». □

«В УКРАЇНІ МЕНІ ПОДОБАЄТЬСЯ СЕРДЕЧНІСТЬ ЛЮДЕЙ»

Голова відділу політики, преси та інформації Представництва Європейської Комісії в Україні Дірк Шюбель є другою за рангом особою в дипмісії. На нинішній посаді він працює уже третій рік. «Євробюлетень» попросив його висловити свою думку про відносини ЄС і України та поділитися враженнями від нашої країни.

— Чи не призведе політична нестабільність в Україні до уповільнення роботи над підготовкою Угоди про асоціацію між ЄС та Україною?

— Ми багато років добре співпрацюємо з Україною, причому з різними урядами, незалежно від їхніх політичних кольорів. Зокрема, в імплементації Плану дій ЄС–Україна. Такі ж цілі ставимо і щодо нинішніх переговорів. Вже півтора року просуваються вперед перемовини з так званої політичної частини угоди, з лютого 2008-го йдуть переговори зі створення Зони вільної торгівлі. Будемо продовжувати в такому ж дусі. Але, звісно, політична стабільність допомогла би спростити процес зближення України з Європейським Союзом.

— Коли відбудуться наступні раунди перемовин щодо Угоди про асоціацію?

— Щодо створення Зони вільної торгівлі наші переговірники зустрінуться 20–24 жовтня у Брюсселі. А 10-й раунд переговорів з політичної частини відбудеться 4–6 листопада в Києві.

— Ви вже два з половиною роки працюєте у Представництві Європейської Комісії в Україні. Що є найціннішим як для дипломата на цій роботі?

— Це моя найперша посада як дипломата в диппредставництві за кордоном. Вже саме це означає набуття цінного досвіду. А найбільш цінним я назвав би спілкування з людьми. Це дозволяє краще пізнати країну. Також важливі подорожі регіонами, бо вони допомагають отримати загальну картину. Адже Хрещатик — це ще не вся Україна.

— Які, як на вас, найтипівіші риси українців?

— Я родом зі Східної Німеччини, тому досить добре знаю менталітет людей з колишнього СРСР. Колись багато подорожував до Радянського Союзу — з батьками й сам. В Україні мені подобається сердечність людей. Після знайомства тебе одразу ж запрошують додому в гості, це створює почуття комфорту в спілкуванні. У багатьох західних країнах має пройти досить тривалий час, щоб стосунки доросли до рівня домашніх візитів.

У мене багато українських друзів. Не лише дипломати, але й звичайні люди, які не мають стосунку до уряду чи політики. Часто зустрічаємося ввечері, часом подорожуємо разом.

— Чи мали якісь нестандартні ситуації в Україні по роботі чи поза нею?

— Думаю, що найбільш нестандартна для мене ситуація в Україні — це дорожній рух. Спосіб, у який українці їздять, досить незвичайний. Особливо в Києві, за містом трохи легше. Іншою такою річчю є велика різниця між столицею та регіонами — це стосується поведінки людей, стандартів життя. Думаю, що дуже важливо наблизити рівень життя в регіонах до рівня Києва.

— Як ви думаєте, чи можуть змінити ситуацію на українських дорогах різке підвищення штрафів за порушення правил дорожнього руху?

— Це правильний крок. Принаймні деякі водії після цього замисляться, чи варто перевищувати швидкість або сідати за кермо після вживання алкоголю. Але водночас цікавим для України був би досвід Фінляндії. Там кожен поліцейський має з собою маленький комп'ютер, в якому є база даних податкових декларацій кожного громадянина. Отже, коли він зупиняє на дорозі порушника правил, то може швидко дізнатися про рівень його доходів, і виходячи з цього, визначає розмір штрафу. Як на мене, це чудова ідея. Бо ж тисяча гривень є великими грошми для небагатої людини з української сільської місцевості, але не для багатого бізнесмена з Києва. Тож такий диференційований підхід при штрафіванні дуже ефективний. Звісно за умови, що кожен сплачує податки.

— Що ще в Україні є, так би мовити, цілком європейське і не досить європейське?

— Ціни в Києві є однозначно цілком європейськими! (сміється). Наприклад, Берлін дешевший. Можливо, дещо іронічна відповідь, але це перше, що спало на думку. Мабуть, ще досить далеким від європейського є відчуття українцями екології. Ми в Німеччині особливо чутливо до цього ставимося. Часом я спостерігаю в Україні, як людина викидає банку з-під напою з вікна автомобіля. Звичайно, таке ставлення до природи треба змінювати. Так само за приклад можна навести, знову ж таки, дотримання правил дорожнього руху. Важливими питаннями залишаються боротьба з корупцією та покращення бізнес-клімату. Хотів би зазначити, що Євросоюз у цьому багато співпрацює з Україною.

— Які українські міста подобаються вам найбільше?

— Звісно, дуже подобається Київ. Це космополітичне місто, велике, але водночас не завдає такого стресу, як Москва чи інші мегаполіси. Також люблю Львів — він дуже близький до Європи архітектурою, менталітетом людей. Влітку люблю приїздити до Одеси. Це також інтернаціональне місто, воно дає відчуття розслабленості.

— Чи є якісь улюблені українські страви?

— Дуже люблю солянку, хоча знаю, що це не зовсім українська стравка. Ми у Східній Німеччині теж її їмо. Загалом українська кухня не надто далека від німецької, так само багато м'яса. Коли приїждять з Європи мої друзі, я намагаюся зводити їх в українські ресторани, щоб вони спробували ваших традиційних страв. Наприклад, котлету по-київськи, борщ. □

ЗА ПІДТРИМКИ ЄС ВІДКРИТО ЧОТИРИ ЦЕНТРИ ТИМЧАСОВОГО ПЕРЕБУВАННЯ НЕЛЕГАЛЬНИХ МІГРАНТІВ

12 вересня було урочисто відкрито Центр тимчасового перебування нелегальних мігрантів у Журавичах Волинської області. Участь у церемонії взяли міністр внутрішніх справ Юрій Луценко, Тимчасовий повірений у справах, виконуючий обов'язки Голови Представництва Європейської Комісії в Україні Дірк Шюбель і Голова Представництва міжнародної організації міграції Джефрі Лабовіц.

сового перебування нелегальних мігрантів у Журавичах разом із нещодавно відкритим центром у Розсудові є чудовим прикладом таких цінностей. Міністерство внутрішніх справ України та Європейська Комісія зробили спільний фінансовий внесок у створення цього центру, в якому зможуть розміститися до 187 мігрантів.

Дипломат також наголосив на відповідальності, яка лежить на працівниках центру. Надзвичайно важливо, сказав Дірк Шюбель, щоб вони мали особисті, професійні та психологічні навички належної роботи із затриманими мігрантами і при цьому дотримувалися прав людини.

— Іншим важливим аспектом є питання повернення нелегальних мігрантів до їхніх рідних країн, — сказав також представник Європейської Комісії. — Важливо, щоб національна політика в цьому спиралася на два принципи: забезпечувала можливість, по-перше, для добровільного, а по-друге, примусового повернення. Зрозуміло, що перевага має надаватися першому, оскільки існують чіткі межі засобів і ступеню примусу, які може застосувати держава для повернення мігрантів. Європейський Союз закликає Міністерство внутрішніх справ України розробити схеми добровільного повернення на основі європейських стандартів.

На початку жовтня в Україні було відкрито ще три подібних Центри тимчасового перебування нелегальних мігрантів: в Ізмаїлі на Одещині, Мостисьці на Львівщині та в Чернівцях. □

НОВИЙ ПУНКТ ВІДРЕМОНТОВАНО Й ОБЛАДНАНО МЕБЛЯМИ ТА КОМП'ЮТЕРНОЮ ТЕХНІКОЮ. Для співробітників МВС, які опікуватимуться установою, було проведено тренінги та ознайомчі візити до країн — членів ЄС, спрямовані на підвищення їхньої обізнаності щодо відповідних стандартів Євросоюзу. Ці заходи були одним із компонентів фінансованого Євросоюзом проекту «Посилення потенціалу управління мігра-

цією в Україні (фази I та II)» з бюджетом близько 7,2 млн євро.

— Угода про реадмісію між Україною та ЄС є наріжним каменем державної політики України щодо європейської інтеграції, — заявив під час відкриття центру Дірк Шюбель (на фото). — В ній відбито такі європейські цінності як солідарність, спільна відповідальність і рівноправне партнерство в управлінні міграційними потоками. Сьогоднішнє відкриття Центру тимча-

РОЗПОЧАТО ПРОЕКТ «ПІДТРИМКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ»

Міністерство регіонального розвитку та будівництва України і Європейська Комісія розпочинають проект «Підтримка сталого розвитку в Україні». Його спрямовано на надання підтримки українським органам

влади в удосконаленні політики регіонального розвитку та ефективного управлінні регіональним ростом. Бюджет проекту — 6 млн євро.

Регіональний розвиток є основним напрямком політики Європейського Союзу. Новий чотирирічний проект має на меті допомогти українським державним

органам в розробці всебічної регіональної стратегії та підтримати її шляхом створення нового фонду для фінансування передбачених нею заходів. Проект також включає розробку відповідних інструментів регіонального розвитку, зміцнення внутрішніх спроможностей та забезпечення механізмів впровадження дій, визначених стратегією.

Цей проект є частиною комплексного галузевого підходу до сталого регіонального розвитку і доповнить ряд поточних проектів ЄС з місцевого розвитку в Сумській, Чернігівській, Харківській та Луганській областях. В одному з цих регіонів пілотний проект отримає фінансову підтримку Євросоюзу в розмірі 9 млн євро.

ОБГОВОРИЛИ ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОЕКТУ «СПІЛЬНОТА СПОЖИВАЧІВ ТА ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ»

У вересні відбулася зустріч представників Європейської Комісії та Програми розвитку ООН з керівниками українських недержавних організацій споживачів. На ній обговорювали стан споживчого руху в Україні, а також діяльність проекту «Спільнота споживачів та громадські об'єднання».

ЦЕЙ СПІЛЬНИЙ ПРОЕКТ ЄС ТА ПРООН СПРЯМОВАНО НА ПІДВИЩЕННЯ РОЛІ ГРОМАДСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ЕКОНОМІЧНОМУ ВРЯДУВАННІ УКРАЇНИ, зокрема, полегшення доступу громадян до інформації про безпеку товарів, права споживачів, результати незалежних тестувань, а також громадські обговорення важливих для української спільноти споживачів питань.

Зараз проект входить у завершальну стадію. Отже, під його егідою були зібрані всі зацікавлені сторони та національні партнери. Було обговорено результати зробленого та пропозиції щодо залучення громадських організацій до подальшого розвитку споживчого руху в Україні.

— Споживачі мають більше прав, ніж вони собі уявляють, — заявила координатор з питань співпраці Представництва Єврокомісії в Україні Лаура Гараньяні (на фото друга зліва). — Місію цього проекту ми бачимо в підвищенні поінформованості споживачів — треба дати їм більше інформації для повсякденного життя. Важливо також допомогти організаціям споживачів орієнтувати своїх клієнтів на ринку, який стрімко розвивається.

Заступник голови Державного комітету з питань технічного регулювання та споживчої політики Юрій Широко відзначив досягнення проекту щодо розповсюдження знань та інформації. Зокрема, функціонування «Порталу споживача» та навчальних курсів з питань освіти споживачів, підтримку співпраці між організаціями громадянського суспільства в Україні та ЄС, розробку методології індексу задоволеності споживачів та поширення орієнтованої на споживачів практики у веденні бізнесу.

На початку вересня проект «Спільнота споживачів та громадські об'єднання» разом з Міністерством освіти і науки України презентував навчальний посібник та дистанційний навчальний курс «Основи споживчих знань» для вищих навчальних закладів. Їх створено як факультативний курс для студентів вузів. Метою є ознайомити їх з кращими європейськими та міжнародними практиками захисту прав споживачів, історією виникнення споживчого руху та діяльністю громадських організацій споживачів. Електронну версію підручника буде розміщено на «Порталі споживача» — www.consumerinfo.org.ua.

ПРОЕКТ «МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК, ОРІЄНТОВАНИЙ НА ГРОМАДУ» ПРОВІВ ТРЕНІНГ ДЛЯ СВОЇХ КООРДИНАТОРІВ

Відбувся тренінг для працівників обласних підрозділів спільного проекту ЄС та Програми розвитку ООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». Участь у ньому взяли 46 координаторів з усіх 25 регіональних офісів проекту, які в майбутньому стануть обласними громадськими ресурсними центрами.

Тренінг проводився спільно з проектом «Спільнота споживачів та громадські об'єднання» з метою ознайомити співробітників ресурсних центрів із проблематикою захисту прав споживачів і обговорити координацію діяльності обох проектів. Крім того, регіональні координатори поділилися успішним досвідом впровадження ініціатив проекту в своєму регіоні, адже у п'яти областях уже відібрані райони і сільради для партнерства і розпочалася безпосередня робота з громадами. Були обговорені стратегія та план дій на майбутнє.

— Від наших колег із регіональних підрозділів ми, звичайно, очікуємо втілення в життя проектів громад, введення в експлуатацію об'єктів, створених у рамках проекту, — заявила заступниця постійного представника ПРООН в Україні Йоанна Казана-Вишньовецька. — Але це має бути зроблено шляхом соціальної мобілізації, і хоча такий процес не завжди є видимим, саме це має стати головним результатом вашої роботи.

ТРИВАЄ КАМΠΑНІЯ «ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ШЛЯХ ДО ЄВРОПИ»

У вересні стартувала загальноукраїнська кампанія «Толерантність як шлях до Європи». Проводять її громадська організація Вінницький регіональний центр інформації «Креатив» і Мережа просвропейських організацій.

Старт кампанії у Перечинській гімназії на Закарпатті.

ЗАХІД ТРИВАТИМЕ В МЕЖАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РОКУ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ. В рамках кампанії відбудуться конкурси на кращі місцеві ініціативи серед членів Мережі

просвропейських організацій України, шкільних Євроклубів, громадських організацій, молодіжних об'єднань тощо. Будуть проведені анкетування, опитування на тему толеран-

тності. Пройде Всеукраїнський конкурс малюнків, фотографій, есе, творів, історій, віршів, створення гасел на тематику толерантності для шкільної та студентської молоді. Завершиться кампанія одночасним проведенням 6–12 листопада в багатьох містах Тижня толерантності й ходи «Засвіти ліхтарик толерантності». І це далеко не вичерпний перелік всього наміченого.

Ідеологія кампанії така. Великі потоки інформації, широкі можливості, але водночас і спокуси та загрози, невміння розв'язувати конфлікти, допомагати іншим, з розумінням ставитися до законних потреб ближнього часто стають на заваді нормального життя людини. Ми насичені інформацією про свої права, свободи та висловами на кшталт Емерсона: «Моя свобода розмахувати руками закінчується там, де починається ніс мого ближнього». Але чи завжди кожен з нас ставиться з розумінням до проблем своїх батьків, буркотіння сусіда, молитовної потреби людей іншого віросповідання, поганого настрою власного вчителя, пофарбованого у всі кольори веселки волосся власної дитини, думки іншої людини, яка суттєво відрізняється від нашої?

Більше про кампанію можна дізнатися на веб-сайті www.tolerant.org.ua. □

ВІННИЦЬКІ ЄВРОКЛУБИ ВІДЗНАЧИЛИ ДЕНЬ ІНОЗЕМНИХ МОВ

23 вересня у Вінниці на базі обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. Тимірязєва відбувся захід «Мовне різноманіття у Вінниці» для міських шкільних Євроклубів. Нагодою став Європейський день іноземних мов, а також те, що весь 2008-й було оголошено ООН Міжнародним роком мов.

ЄВРОКЛУБІВЦІ З СЕМИ ШІЛ ОБЛАСТІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У БРЕЙН-РИНГУ НА ТЕМАТИКУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ МОВ. Перемогла команда Вінницького технічного ліцею. На другому місці команда «Ромашка» школи-ліцею № 7, на третьому — Євроклуб «United Hearts» школи-гімназії № 2. Переможців нагородили іменними дипломами. Команди середньої загальноосвітньої школи № 9, школи-гімназії № 6 м.

Вінниці, ЗОШ № 32 та школи № 2 смт Турбів Вінницької області були нагороджені сертифікатами. Всі учасники заходу отримали цінні призи з європейською символікою від Представництва Європейської Комісії в Україні.

Крім брейн-рингу відбулися майстер-класи з української, німецької, польської та угорської мов.

Організаторами «Мовного різноманіття у Вінниці» були місцевий Центр європейської

інформації, громадська організація «Філософія Серця», ГО «Вінницький регіональний центр інформації «Креатив», Вінницька обласна універсальна бібліотека ім. К. Тимірязєва, Представництво Європейської Комісії в Україні, Програма Європейської Комісії «Молодь у дії», Управління культури й туризму Вінницької ОДА, Громадська рада при Вінницькій облраді. □

СПОЖИВАЧІВ ЗАХИЩАЮТЬ СИСТЕМИ ШВИДКОГО ОПОВІЩЕННЯ ПРО РИЗИКОВАНУ ПРОДУКЦІЮ

Політика із захисту споживача є стратегічною метою Європейського Союзу, який націлений на підвищення рівня життя його громадян. Окрім прямого захисту прав споживачів, ЄС забезпечує, щоб їхні інтереси були відбиті у «споживчому» законодавстві та у співвідносних з ним нормативних актах.

Втім, законодавство є лише одним із інструментів. ЄС допомагає встановити діалог між споживачами та бізнесовими організаціями, заохочує споживчі організації та компанії брати участь у консультативному процесі, який передусє запровадженню нових норм.

На захист споживача працюють жорсткі стандарти якості продукції, встановлені в ЄС, а також суворий контроль за їхнім дотриманням. І не лише якості — дуже багато уваги надають маркуванню й рекламі. При цьому вимагається, щоб і те, й інше справді допомагало людині зробити усвідомлений вибір, а не дезорієнтувати її.

Але ЄС є відкритим ринком майже 500 млн споживачів. Зрозуміло, що навіть за найпильнішого контролю встежити за всім неможливо. Тому на особливу увагу заслуговують такі «винаходи» Євросоюзу, як системи швидкого оповіщення про неякісні продовольчі й непродовольчі товари, виявлені на ринку.

За непродовольчими «полюс» RAPEX. Крім 27 країн — членів ЄС до її складу входять Ісландія, Норвегія та Ліхтенштейн. Організовано все досить просто: у кожній з країн-учасниць є контактні бюро-системи, до них від відповідних національних органів або ж напряму від споживачів надходить інформація про виявлені на ринку небезпечні товари. Це так звані повідомлення, або ж нотифікації. Бюро передає все це до Європейської Комісії, а та розсилає інформацію по інших країнах — учасницях RAPEX.

До неблагонадійних товарів можуть засосувати низку заходів. Найчастіше це заборона або зупинка продажу, вилучення продукції з ринку, інформування про неякісний товар споживачів.

Торік система RAPEX отримала 1605 нотифікацій — на 53% більше, ніж 2006-го. Найбільше повідомлень про неякісні товари надійшло з Німеччини — 163, або 12% від усієї кількості. Серед лідерів також Греція, Словаччина, Угорщина та Іспанія: понад 100 нотифікацій від кожної.

Серед товарів, щодо яких були повідомлення, лідирують іграшки — 31%. Далі йдуть

Комісар ЄС
у справах споживачів
Меглена Кунєва.

моторні транспортні засоби (15%), електроприлади (12%), освітлювальні елементи (6%) та косметика (6%). Щодо походження неякісної продукції, то 22% нотифікованих товарів вироблені в країнах — членах ЄС та Норвегії, Ісландії й Ліхтенштейні. На 13% їх взагалі були відсутні ознаки походження. А лідером залишається Китай — 51% нотифікованої продукції. Втім, це пояснюється не стільки загальною низькою якістю китайських товарів, скільки великою часткою їхньої присутності на європейському ринку.

Подібним чином діє система попередження про неякісні продукти харчування — RASFF. Торік до неї також надійшла рекордна кількість нотифікацій — 7454, що засвідчує ефективність системи. Найбільше їх — 21% — стосувалася рибної продукції. Завдяки системі, багато харчових ризиків відвертають від споживачів ще до того, як вони можуть завдати шкоди.

Нотифікації у цій системі діляться на категорії «тривога» та «інформація». Тривожна нотифікація надсилається, коли харчі, що являють собою ризик, вже є на ринку і потрібного негайно діяти. Торік 65% продукції, яка під-

падала під категорію «тривога», було вироблено в ЄС, і більшість її виявили в результаті заходів контролю за якістю продуктів на ринку. Серед найтипівіших ризиків — наявність у продуктах патогенних мікроорганізмів, інеродних тіл (наприклад, фрагменти скла в йогуртах), метали (як от ртуть в рибі), токсичні речовини.

Інформаційні нотифікації надсилаються, коли ризик ідентифіковано, але немає потреби в термінових діях інших країн-членів, оскільки продукція не досягла їхніх ринків, насамперед тому, що була зупинена відповідними службами на кордонах ЄС. Не дивно, що 73% інформаційних нотифікацій стосуються продукції, виробленої за межами Союзу.

Загалом, контроль за якістю продовольчих товарів в Євросоюзі починається далеко від полиць магазинів. Вимогливі стандарти запроваджено до кормів для тварин, їхнього утримання, використання хімікатів на полях. Все це дає свої результати. А система RASFF лише підчищає, так би мовити, поле битви за безпечні продукти — ліквідовує ризики там, де не спрацювали попередні механізми. □

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОМБУДСМЕН РОЗСЛІДУЄ СКАРГИ НА ІНСТИТУЦІЇ ЄС

З 1995 року в ЄС діє Європейський Омбудсмен. Він уповноважений приймати скарги від громадян Євросоюзу та юридичних осіб на діяльність інституцій ЄС, окрім Суду ЄС та Суду першої інстанції. Європейський Омбудсмен є цілком незалежною та незаангажованою особою.

Обирає його Європейський Парламент на початку кожної своєї каденції. Від квітня 2003 року на цій посаді працює Нікіфорос Діамандурос. Раніше він був національним Омбудсменом Греції.

Отже, Європейський Омбудсмен розслідує випадки незадовільного адміністрування в інституціях Євросоюзу. Це, наприклад, нечесність, дискримінація, зловживання владою, не надання громадянину відповіді на його запит, відмова у наданні інформації, необґрунтована затримка у вирішенні питання. 2007 року Європейський Омбудсмен отримав 3263 скарги.

У своїй діяльності він використовує кілька інструментів. Може просто проінформувати інституцію, про яку йдеться у скарзі, про її отримання й попросити вирішити питання — водночас проводячи, у разі потреби, своє розслідування. Якщо інституція не реагує належним чином, Омбудсмен намагається знайти

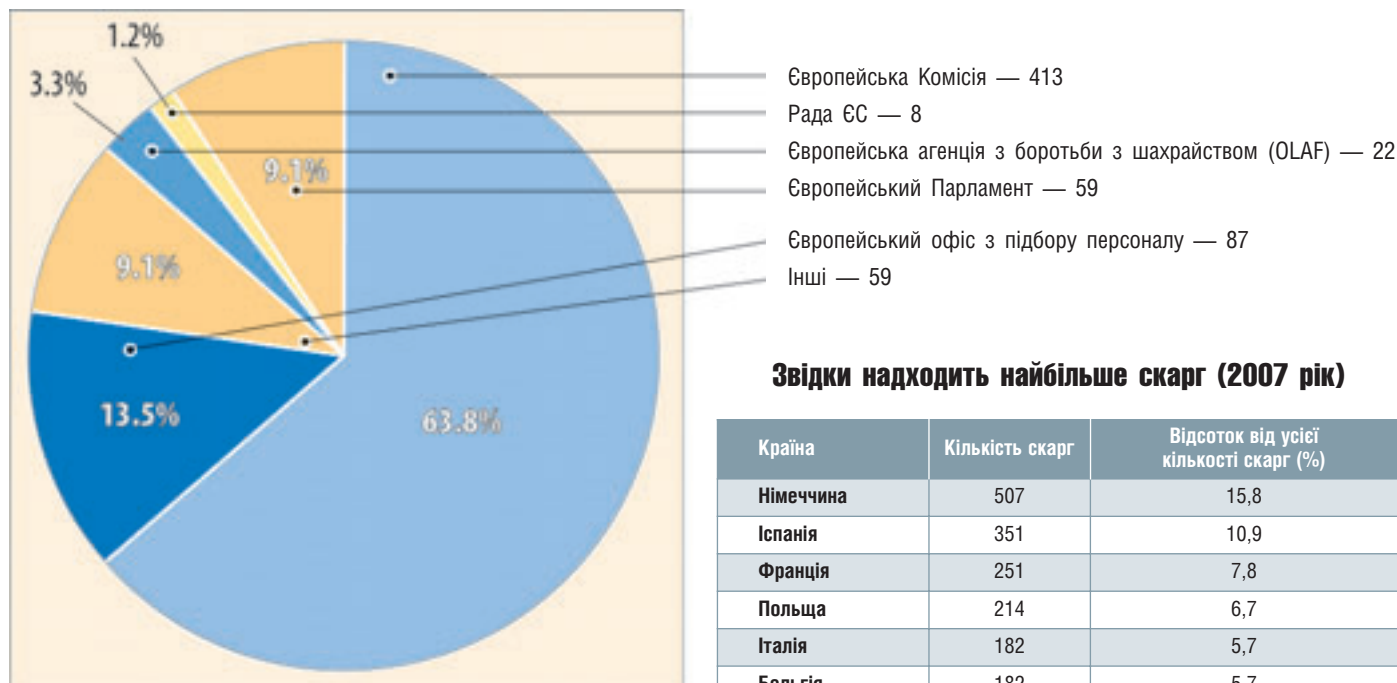
взаємовигідне для скаржника та інституції рішення. Коли ж це не вдається, Омбудсмен може надіслати до інституції рекомендацію зі своїм рецептом розв'язання ситуації — тоді та має надіслати протягом трьох місяців детальний звіт щодо цього конкретного випадку. Якщо ж вона відкидає рекомендацію, Омбудсмен надсилає до Європейського Парламенту спеціальне повідомлення про це.

Коли скарга надходить до Омбудсмена, її розглядають на предмет прийнятності — тобто чи є це питання в його компетенції. Адже він не вирішує справ, що стосуються, наприклад, національних, регіональних або місцевих адміністрацій у країнах-членах. Але як свідчить практика, подібних скарг надходить більшість — торік лише 863 з 3263 звернень були визнані такими, що є в компетенції Омбудсмена. Проте, навіть якщо питання й не перебуває в його компетенції, Омбуд-

смен все одно намагається посприяти віднайденню найкращого рішення для скаржника — наприклад, через передачу скарги до Європейської мережі омбудсменів.

Ось один з цьогорічних прикладів з діяльності Омбудсмена. Завдяки йому було віднайдено мирне рішення в суперечці Європейської Комісії та одного з нідерландських дослідницьких інститутів. 2006 року від нього до Омбудсмена надійшла скарга, що ЄК не виплатила йому 288 тисяч євро на дослідницький проект щодо грипу. Брюссель у відповідь заявив, що інститут не надав усю необхідну документацію, зокрема що стосується витрат — це й спричиняє затримку з виплатою. Після втручання Омбудсмена у червні цього року Комісія заявила, що вона розблокує виплату грошей, а інституту надіслала додаткові роз'яснення щодо того, як саме має бути складена документація. ■

Кількість скарг на інституції ЄС, отримані Європейським Омбудсменом у 2007 році

Звідки надходить найбільше скарг (2007 рік)

Країна	Кількість скарг	Відсоток від усієї кількості скарг (%)
Німеччина	507	15,8
Іспанія	351	10,9
Франція	251	7,8
Польща	214	6,7
Італія	182	5,7
Бельгія	182	5,7
Румунія	162	5,0
Велика Британія	156	4,9
Греція	106	3,3

БРЮССЕЛЬ ЗАКЛИКАЄ ДО АКТИВНІШОЇ ТРАНСКОРДОННОЇ ТОРГІВЛІ

Європейська Комісія оприлюднила результати соціологічного дослідження, що стосується транскордонної торгівлі в ЄС. Тобто такої, коли покупці купують в іншій державі Союзу, а бізнесмени так само продають за кордон.

ЦИФРИ СВІДЧАТЬ, ЩО НЕЗВАЖАЮЧИ НА ВЕЛИКІ МОЖЛИВОСТІ СПІЛЬНОГО РИНКУ, ВОНИ НЕ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ НАЛЕЖНИМ ЧИНОМ ГРОМАДЯНАМИ Й БІЗНЕСОМ. 75% торгівців продають товари й послуги лише у своїй країні, і порівняно з 2006 роком ця цифра навіть збільшилася. Водночас, 34% «домашніх» бізнесменів зацікавлені в транскордонній торгівлі за умови гармонізації правил у різних країнах ЄС.

— Ми намагаємося досягти, щоб споживачі могли отримувати переваги, купуючи товари кращої якості за найнижчими цінами — незалежно від того, в якій з країн ЄС ці товари продають, — заявила Комісар ЄС у справах споживачів Меглена Кунева. — Треба створити умови для бізнесу, щоб йому було легко реалізовувати продукцію туди, де на неї є попит. Маємо значний потенціал щодо інтеграції внутрішнього ринку ЄС. Нашим пріоритетом є забезпечити, щоб юридичні й практичні бар'єри не заважали людям і бізнесу у транскордонній торгівлі, а також забезпечували високий рівень захисту споживачів.

Особлива увага в ЄС до транскордонного шопінгу через інтернет — він є надзвичайно перспективним. У Єврокомісії підрахували, що ті споживачі, які мають вдома інтернет, витрачають на закордонні покупки — 878 євро на рік, тоді як решта — 439 євро. Активні транскордонні інтернет-покупці — це зазвичай молоді, добре освічені люди на досить високих професійних позиціях, які мають вдома інтернет. Проблема в тому, що до електронного шопінгу поки що мало залучений середній клас, який становить дуже великий прошарок суспільства. Те саме стосується компаній — великі є більш схильними до транскордонних продажів, тоді як численна група середніх підприємств потенціал такої торгівлі ще не використовує. Хоча загалом дослідження Єврокомісії свідчить, що громадяни все більше довіряють електронній транскордонній торгівлі. Зараз таких 40%, тоді як 2006-го було 32%. □

Чи їздили ви протягом останніх 12 місяців до іншої країни ЄС насамперед з метою покупок?

Країна	Так	2008 рік (ЄС-27) порівняно з 2006 роком (ЄС-25)
ЄС-27	9%	-1
Люксембург	42%	+2
Австрія	30%	-6
Словенія	27%	-5
Словаччина	20%	-3
Чехія	18%	0
Данія	18%	-2
Фінляндія	16%	-1
Швеція	16%	+2
Бельгія	14%	-7
Нідерланди	12%	-4
Німеччина	11%	-7
Латвія	11%	+6
Мальта	10%	+7
Естонія	9%	+2
Франція	9%	-2
Польща	9%	+1
Ірландія	7%	-3
Велика Британія	7%	-1
Кіпр	6%	0
Угорщина	6%	-1
Італія	5%	-1
Іспанія	4%	+2
Литва	4%	+1
Греція	3%	+1
Португалія	3%	-2
Болгарія	3%	—
Румунія	8%	—

ХОЧУТЬ ПОСИЛИТИ СТАБІЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Європейська Комісія запропонувала переглянути правила ЄС щодо вимог до банківського капіталу. Метою є посилити стабільність фінансової системи, зменшити ризики та посилити нагляд за банками, які працюють у кількох країнах ЄС.

Для цього Брюссель пропонує змінити чинну Директиву про вимоги до капіталу. Пропозиція Єврокомісії стала результатом розширених консультацій з міжнародними партнерами, країнами — членами ЄС та бан-

ківською галуззю загалом. Тепер справу передадуть на розгляд Європарламенту та Ради Міністрів ЄС.

— Нові правила суттєво зміцнять регуляторні норми роботи банків ЄС та фінансової системи, — заявив Комісар ЄС з питань внутрішнього ринку і послуг Чарлі МакКриві. — Вони є розумною й доречною відповіддю на фінансові потрясіння, які ми зараз переживаємо.

Головні запропоновані зміни такі. З метою покращення управління великими ризиками для банків визначатимуть певну граничну

суму, яку вони зможуть позичати одній стороні. Задля ефективнішого нагляду за транскордонними банківськими групами для них будуть встановлені спеціальні «наглядові колегії». Також ЄС розробить чіткі критерії оцінки, чи враховувати «гібридний» капітал, який включає власні акції та борги, до загального капіталу банку. Пропонується покращити управління ризиками ліквідності банківських груп, які працюють у кількох країнах ЄС. Те ж стосується і управління ризиками сек'юритизованих продуктів: будуть обмежені правила щодо сек'юритизованих боргів, виплата яких залежить від результатів діяльності окремого пакету позик.

ВІДБУВСЯ САМІТ ЄС–ІНДІЯ

Наприкінці вересня у Марселі відбувся саміт Євросоюз–Індія. Європейську сторону очолював Президент Франції Ніколя Саркозі. Серед інших, у переговорах брали участь Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу та Комісар ЄС з питань зовнішньої політики та Європейської політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер. Індійську делегацію очолював прем'єр-міністр країни Манмоган Сінгх.

Індійський прем'єр Манмоган Сінгх, мер Марселя Жан Клод Годен, Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу та Президент Франції Ніколя Саркозі.

— Ми маємо працювати разом проти спільних викликів, — заявив з нагоди саміту Жозе Мануель Баррозу. — ЄС та Індія є стовпами стабільності у своїх регіонах. Отже, вони грають важливу роль на міжнародній арені, поширюючи мир та безпеку. До активнішої співпраці нас спонукають і виклики, такі як зміни клімату, енергетична безпека чи продовольча криза.

Ще 2004 року між Євросоюзом та Індією було започатковане стратегічне партнерство. 2005-го було підписано Спільний план дій,

покликаний втілювати цю ініціативу в життя. Тривають переговори зі створення Зони вільної торгівлі, а також з підготовки угод у сфері авіації та судноплавства. Крім того, цілями Плану дій є посилення політичного діалогу, зміцнення економічного, наукового та технологічного співробітництва, розвиток торгівлі й інвестицій, поширення міжлюдських контактів.

Відносини між Союзом та Індією значно пожвавилися останніми роками. Від 2000-го по 2007-й торговельний оборот зріс з 25,6 трлн євро до 55,6 трлн євро. Індія посідає дев'яте місце у списку найзначніших торговельних партнерів Союзу.

Наука й дослідження є іншим важливим напрямком співробітництва. Разом із Китаєм, Росією та США Індія одна з чотирьох країн, які не є членами ЄС, що найактивніше залучені до його Сьомої дослідницької програми. У Нью-Делі у вересні розпочав діяльність Європейський центр бізнесу та технологій, завданням якого є подальше стимулювання торгівлі й наукового співробітництва.

Важливим елементом відносин є університетські обміни. У рамках програми ERASMUS MUNDUS Індії виділено 33 млн євро на проекти, що відкривають для індусів можливості навчання в європейських вищих навчальних закладах. У 2004–2007 роках ними скористалися понад тисячу індійських громадян. Нова програма ERASMUS MUNDUS II ще більше розширить таке співробітництво.

ЄС також допомагає Індії в подоланні бідності. На період 2008–2013 років на це буде виділено 470 млн євро. Пріоритетами тут є медицина й освіта. □

ЄС ГОТУЄТЬСЯ ДО СПРОЩЕННЯ ВІЗОВОЇ ПРОЦЕДУРИ З ГРУЗІЄЮ

Європейська Комісія підготувала проект свого мандату на переговори щодо Угоди про спрощення процедури оформлення віз з Грузією. Принципове рішення щодо цього було ухвалено Європейською Радою 1 вересня. Також Єврокомісія підготувала проект мандату на переговори щодо Угоди про реадмісію між ЄС та Грузією.

— Спрощення оформлення віз є дуже важливим для пересічних громадян, адже вони матимуть дешевші та простіші умови для подорожей, навчання та ведення бізнесу з ЄС, — заявив на засіданні Комісії її Віцепрезидент Жак Барро, який відповідає за питання юстиції, свободи та безпеки. — Полегшений доступ до віз покращить співпрацю та обміни між ЄС та Грузією. Пропозиції Комісії становлять збалансований підхід: з одного боку спрощення оформлення віз для подорожей до та всередині ЄС для грузинських громадян, а з іншого — забезпечення повернення тих, хто нелегально перебуватиме в Союзі.

Проект мандату має затвердити Рада ЄС. У запропонованому Комісією списку заходів — спрощення документальних свідчень, які надаються на підтримку до заяви на отримання віз, видача багаторазових віз з довгим терміном дії, скасування або зменшення візового збору для окремо визначених категорій, встановлення термінів для опрацювання візових заяв, а також можливе скасування віз для власників дипломатичних паспортів. Такі ж положення містить чинна нині відповідна угода між ЄС та Україною.

А 1 жовтня в Грузії розпочала працювати цивільна моніторингова місія ЄС (ММЄС). Відповідне рішення Ради Євросоюзу було ухва-

лене 15 вересня. Представляючи команду місії, Високий представник ЄС з питань зовнішньої та безпекової політики Хав'єр Солана сказав:

— Ця місія була організована й послана на місце швидше, ніж будь-коли. Країни — члени ЄС доклали надзвичайних зусиль для того, щоб вона так оперативно прибула до Грузії.

Загальний штат місії — 350 осіб, серед них 200 спостерігачів. У штаті — представники 22 країн-членів. Головний офіс місії розташовано в Тбілісі, регіональні польові офіси відкрито в Базалеті, Горі, Поті та Зугдіді. Бюджет місії 35 млн євро. Попередньо заплановано, що вона працюватиме 12 місяців. □

ВИЗНАЧЕНО РОЗМІР ПЕРЕДВСТУПНОЇ ДОПОМОГИ НА 2008–2010 РОКИ

Європейська Комісія оприлюднила обсяги фінансової підтримки Євросоюзу на 2008–2010 роки для країн-кандидатів на вступ до ЄС та потенційних кандидатів: Хорватії, Туреччини, Колишньої Югославської Республіки Македонія, Чорногорії, Сербії та Косово (взято до уваги резолюцію РБ ООН 1244/1999).

Фінансова допомога має на меті поглибити політичні, економічні реформи, пришвидшити розвиток у цих державах. Загальний індикативний обсяг допомоги ЄС у рамках Інструменту передвступної допомоги становитиме в 2008–2010 роках 4,471 млрд євро.

— Шлях у напрямку ЄС вимощується реформами для покращення щоденного життя громадян і досягнення відповідності критеріям Союзу, — заявив Комісар ЄС з питань розширення Оллі Рен. — Прогрес на цьому шляху вимагає не лише політичної волі та витривалості, але також значних фінансових витрат. Єврокомісія робить свій внесок у це, надаючи суттєву фінансову допомогу.

Виконання програми фінансування підготовки країн-кандидатів та потенційних кандидатів на вступ до ЄС починається з визначенням намірів Комісії щодо напрямків фінансування. Останнього разу такі були опубліковані в листопаді 2007 року на період 2009–2011 років. Після цього розробляють та ухвалюють стратегії щодо конкретних завдань.

Відповідно до цих стратегій і були сформульовані пріоритети фінансової допомоги ЄС на період 2008–2010 років. Наступним кроком буде підготовка програм реалізації допомоги разом із її одержувачами.

При цьому враховують специфічні потреби кожної країни.

Для **Хорватії** передвступна підготовка концентруватиметься на розбудові інституцій, транскордонному співробітництві та підготовці країни до участі в політиці ЄС щодо зближення та розвитку сільськогосподарських територій.

Фінансова допомога **Туреччині** фокусується на підтримці стабільності інституцій з метою гарантування фундаментальних прав і свобод громадян, зміцнення демократії, верховенства права, прав людини, захисту національних меншин та поширення діалогу між ЄС та Туреччиною у сфері громадянського суспільства.

Для **Колишньої Югославської Республіки Македонії** допомога буде спрямована на розбудову інституцій, покращення урядування та зміцнення верховенства права.

Для **Албанії, Боснії і Герцеговини, Чорногорії, Сербії та Косово** кошти ЄС підуть на

покращення урядування та зміцнення верховенства права, підтримку економічного й соціального розвитку та допомогу в адаптації національного законодавства до норм ЄС, а також посилення здатності до імплементації законів.

Окрім спеціальних фінансових програм для кожної країни існують програми, розраховані на кількох бенефіціарів одразу – в таких сферах як економічні та соціальний розвиток, студентські та академічні обміни, підтримка громадянського суспільства, адміністративні та правові реформи, боротьба з організованою злочинністю і корупцією та зменшення ризиків природних катастроф.

Серед іншого, фінансова допомога ЄС покликана зміцнити зв'язки її отримувачів із сусідніми країнами, включаючи країни — члени Союзу, через проекти з транскордонного співробітництва.

Ось деякі приклади конкретних програм і проектів, на які спрямовуватимуть кошти ЄС.

Чорногорія — підтримка розвитку бізнесу в сільськогосподарських регіонах. На це ви-

ділять 3,8 млн євро. Цей проект забезпечить пряму консультативну підтримку для 185 малих та середніх підприємств. Метою є розвиток бізнесу в сільській місцевості та в менш розвинутих регіонах країни. Особливу увагу приділятимуть жінкам та людям з невеликими статками.

Боснія і Герцеговина – підтримка прикордонної поліції. Бюджет проекту 2,4 млн євро. Через нього ЄС співфінансуватиме будівництво нових пунктів прикордонної поліції. Це допоможе їй адаптувати стандарти ЄС щодо моніторингу та контролю за перетином кордону, а також зміцнить здатність до боротьби з нелегальною міграцією, торгівлею людьми та іншими видами транскордонної кримінальної активності.

Туреччина – підтримка у боротьбі проти використання дитячої праці. На це виділяють 5,3 млн євро. Метою є до 2011 року повністю викоринити найгірші форми експлуатації дітей. Серед іншого, передбачено пряме фінансування освіти для кількох тисяч дітей. □

Індикативне фінансування в рамках Інструменту передвступної допомоги на 2008–2010 роки

Країна	Заплановане фінансування, млн євро
Хорватія	451.4
Колишня Югославська Республіка Македонія	244.3
Туреччина	1758.8
Албанія	245.1
Боснія і Герцеговина	269.9
Чорногорія	99.9
Сербія	584.4
Косово	359.1
Програми з кількома бенефіціарами	458.4
Усього на 2008–2010	4471.3

«МИ СПОЖИВАЄМО ТАК, НІБИ МАЄМО В РОЗПОРЯДЖЕННІ ДВІ З ПОЛОВИНОЮ ЗЕМЛІ»

У вересні у Брюсселі неурядова організація Європейське бюро з навколишнього середовища провела конференцію з питань екологічно раціонального споживання й виробництва продуктів. На форумі виступив Комісар ЄС з питань довкілля Ставрос Дімас.

Пані та панове!

Нинішня політика у сфері довкілля фокусується на викликах кліматичних змін та втраті біорозмаїття. Стає дедалі зрозумілішим, що однією з головних причин цих проблем є нинішня модель споживання, яка не відповідає можливостями планети.

Спосіб, у який ми виробляємо й споживаємо, веде до ситуації, коли лише радикальне зменшення викидів парникових газів дає шанс упередити небезпечний рівень глобального потепління. Природу руйнують наші потреби щодо земель та ресурсів. З 1970 року 25% біорозмаїття планети втрачено — інакше кажучи, людська активність щороку знищує близько 1 відсотка видів рослин і тварин. Ми витрачаємо природний капітал планети як підліток з кишнями, повними кредитних карток. Понад 60% наших екосистем зараз серйозно деградовані або надмірно експлуатовані.

Шлях глобальної економічної експансії також здійснює величезний тиск на наші природні ресурси. Їх зростаючий дефіцит уже призвів до різкого збільшення цін на багато товарів, а також на базові харчові продукти.

Нинішня ситуація вже є екологічно нерациональною. Ми споживаємо так, ніби маємо в своєму розпорядженні дві з половиною

Землі. До 2050 року населення планети подвоїться. Люди в таких країнах як Китай чи Індія намагатимуться копіювати наш західний стиль життя. Для задоволення вимог зростаючого населення потрібно буде п'ятиразове збільшення видобутку природних ресурсів протягом наступних 40 років. Стає зрозумілим, що проблеми, перед якими ми стоїмо сьогодні, можуть стати значно складнішими.

Більше споживання означатиме більший дефіцит природних ресурсів, більше сміття, вищий рівень викидів парникових газів і подальшу деградацію довкілля. Спосіб, в який ми використовуємо ресурси й інтенсивність їх експлуатації швидко руйнує здатність планети до відновлення. Якщо ми серйозно думаємо про такий розвиток, що буде соціально та економічно дружнім і раціональним щодо природи, таку тенденцію слід змінювати. Ми повинні навчитися жити з обмеженими ресурсами лише однієї Землі.

Має місце зростаюче усвідомлення цих проблем і збільшення вимог щодо дій. Але разом з тим є міцна опозиція будь-яким закликам до компромісу між якістю нашого життя та затягуванням пасків на користь планети.

Ми не можемо реально вирішити ці проблеми, вимагаючи від людей роботи менше.

Треба робити більше, але в інший спосіб. Це означає розвиток підходів щодо більш розумного споживання і продукування. Європі треба стати економікою, яка створює цінності й добробут через ефектне й ефективне використання природних ресурсів. Так ми можемо бути прикладом для всього світу — як є вже в боротьбі з кліматичними змінами. Тут наша установка така: зменшення викидів парникових газів не повинно означати зменшення економічного зростання.

Робити багато з меншими затратами ресурсів буде добром для природи, але також принесе вигоди бізнесу. В епоху високих цін на енергію й ресурси це найкращий спосіб зберегти конкурентоздатність. «Зелені» технології призведуть до кращого використання можливостей бізнесу й дадуть відповідь на зростаючу світову конкуренцію. Ці міркування стоять за нашим новим Планом дій з екологічно-раціонального споживання й виробництва.

Змінення способу, в який люди думають і поведуться, є політично чутливою темою. Там, де можливо, ми намагаємося насамперед переконати споживачів. Її історія свідчить, що фундаментальні зміни у мисленні цілком можливі. 200 років тому звичайною практикою була дитяча праця. 100 років тому утопією виглядала можливість участі жінок у виборах. Навіть 10 років тому ідея заборони паління в барах і ресторанах могла викликати сміх.

Великі зміни у способі сприйняття світу й наших дій є наслідком успішних кампаній — як от щодо зменшення паління. Вони показали, що найефективнішим підходом є поєднання різних заходів. Ми повинні забезпечувати інформацією, навчати, запроваджувати податки й бути готовими регулювати там, де інші інструменти не приносять успіху. Першим кроком має бути перехід від слів до справи і створення законодавчих рамок, які реально ведуть до змін на краще.

Основою нашого підходу є зміна директиви з еко-дизайну. Компетенція директиви буде розширена й стосуватиметься не лише продукції, яка напряму споживає енергію, як це є зараз. Але й тієї, що має стосунок до енергії, впливає на енергоспоживання — наприклад, віконні рами або пристрої, що використовують воду. У майбутньому ми бачимо

подальше розширення спектру продукції, якої стосуватиметься директива.

Ми будемо використовувати це законодавство, щоб встановити обов'язкові мінімальні стандарти. Товари, які не відповідатимуть цим вимогам, будуть заборонені на європейському ринку. Більше того, ці стандарти будуть динамічними. Час від часу їх переглядатимуть й підвищуватимуть, беручи до уваги технологічний прогрес. Заохочення доброго одночасно з виключенням поганого матиме однозначно позитивний вплив на довкілля, але також сприятиме інноваціям і забезпечить бізнес стабільною довготерміновою перспективою.

Іншим ключовим елементом згаданого мною Плану дій є покращення інформування споживачів. Разом із переглядом директиви з еко-дизайну буде переглянуто директиви з енергетичного маркування та еко-маркування. Маркування «А», «В», «С» на холодильниках чи посудомийних машинах буде поширене на інші товари й базуватиметься на рівні виробництва, випсаному в директиві з еко-дизайну.

Директива з еко-маркування буде модернізована й діятиме як «знак якості», щоб споживач міг ідентифікувати продукти, вироблені у відповідності з природоохоронними критеріями. Зміна схеми еко-маркування має привести до значного збільшення кількості компаній, які використовуватимуть такий лейбл. Це, своєю чергою, означатиме

збільшення числа дружньої до довкілля продукції на ринку. Що більше людей бачитимуть відповідний лейбл, то більше їх змінить свою поведінку й старі звички.

Інший елемент — державні закупівлі. Нині товари й послуги, які закуповують державні органи, становлять 16% від загального ВВП Євросоюзу. У Плані дій міститься пропозиція: щоб 50% від цих закупівель здійснювалися з урахування «зелених» критеріїв.

Надзвичайно важливими є заходи, які дозволять впливати на попит. Важливу роль тут може відіграти роздрібна торгівля. Тому ми співробітничатимемо з найбільшими торговими компаніями Європи щодо започаткування Форуму торгівців. Це полегшить поширення знань і передового досвіду, визначить можливості для нових дій і включатиме зовнішній моніторинг прогресу. У результаті багато нинішніх ініціатив, які проявляє торгівля, матимуть максимальний ефект щодо довкілля.

Я згадав про роль торгівлі, споживачів і виробників. Але на шляху до екологічно раціонального майбутнього Єврокомісія може зробити дуже мало без підтримки громадянського суспільства.

Такі організації як Європейське бюро з навколишнього середовища грають важливу роль, допомагаючи нам просувати ці плани. Ви є джерелом нових ідей, конструктивного критицизму й мобілізації громадської думки. Ви можете допомогти нам перетворити пропозиції на реальність. Водночас неурядові організації по-

винні розуміти, що вони поділяють відповідальність за успіх або провал різних ініціатив.

Я закликаю ЄБНС та інші природоохоронні неурядові організації мобілізувати їхні ресурси й переконати скептиків, що без міцних інструментів з підтримки нашої стратегії екологічно раціональне споживання залишатиметься віддаленою перспективою.

Як я сказав раніше, ми повинні навчитися жити з «лише однією Землею». Бізнес і споживачі не мають вибору, а це означає рух до енергетично ефективнішої економіки.

Наш План дій є важливим першим кроком у новому напрямку. Він дасть нам змогу покращити виробництво продуктів у сприятливий для довкілля спосіб в усьому ЄС, а найбільш шкідливі товари викине з ринку. Допоможе нам збільшити попит на продукцію, яка вироблена з урахуванням екологічних вимог. Залучить до справи провідні торговельні компанії Європи й пропагуватиме еко-ефективність нашої економіки.

Ми лише на початку руху в напрямку екологічно раціонального споживання та виробництва. Випсані у Плані дій заходи потребують адаптації й імплементації. Я сподіваюся на цілковиту й активну підтримку громадянського суспільства у цьому процесі. Переконали, що будуть досягнені стандарти виробництва продукції, які враховують потреби довкілля. А якщо Європа з єдиним ринком у півмільярда споживачів продемонструє приклад, то решта світу часто його наслідуватиме. □

ПАРЛАМЕНТАРІ ПРОГОЛОСУВАЛИ ЗА ПРОЕКТ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ВИКИДІВ CO₂

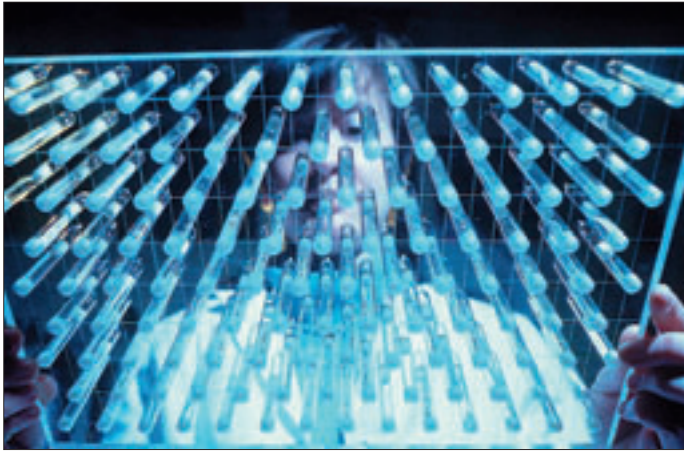
Комітет з питань довкілля Європейського парламенту підтримав проект Положення, що встановлює стандарти викидів двоокису вуглецю (CO₂) від пасажирських автомобілів. Парламентарі погодилися на базову пропозицію Єврокомісії — встановити максимальну норму 120 г/км починаючи з 2012 року і 95 г/км — від 2020-го для авто, що реєструються в країнах ЄС.

Водночас деякі пункти майбутнього Положення комітет зробив жорсткішими. Зокрема, що стосується штрафів — їх після 2012 року платитимуть автовиробники, продукція яких не відповідатиме законодавчим стандартам. Комісія пропонувала зафіксувати максимальний розмір штрафу в 50 євро за кожен надлишковий грам (скажімо, якщо певна модель викидає в повітря 125 г/км, то виробник платитиме 250 євро з кожного проданого авто), але парламентарі встановили до 2015 року 20 євро штрафу, а після цього — аж 95 євро. Крім цього комітет не погодився з пропозицією Брюсселя застосовувати майбутній закон до автівок, вага яких менше ніж 2610 кг — парламентарі зняли це обмеження. □

БРЮССЕЛЬ ПРОПОНУЄ ЗМІНИТИ УГОДУ З ТОРГІВЛІ ІТ-ПРОДУКЦІЄЮ

Європейська Комісія презентувала у Світовій організації торгівлі пропозиції щодо перегляду Угоди з інформаційних технологій. Вона містить у собі домовленості між найпотужнішими виробниками цієї продукції й має на меті її здешевлення. Документ було укладено ще 1996 року — тепер, на думку Брюсселя, він потребує ревізії.

Ключовим елементом угоди є безмитна торгівля ІТ-продукцією. Перелік товарів, які підпадають під дію документа, визначено в додатках до неї. Однак за останні 12 років відбулося багато змін, у тому числі щодо асортименту продукції. Все це має бути відбито у змінній угоді, бо існуюча — автоматичних механізмів фіксації усіх змін не має. Отже, потрібні нові переговори між її підписантами, а це — 70 країн або митних територій, на які припадає понад 97% світової торгівлі інформаційними технологіями.

Інші міркування Єврокомісії такі. Митні тарифи угодою скасовано, однак ІТ-продукція продовжує стикатися з нетарифними бар'єрами, які є реальною перешкодою доступу до ринків, наприклад, вимоги сертифікації або стандартизації. Це потребує коштів, співставних з митними зборами або ж і більших за них. Зрештою, з 1996 року на світовому ринку з'явилося кілька важливих гравців, які виробляють інформаційні технології та торгують ними. Їх теж треба залучити до угоди. Загалом, якщо 12 років тому обсяг ринку ІТ-продукції становив 600 млрд доларів, то нині — 1500 мільярдів.

На думку Єврокомісії, необхідність ревізії документа доводить і нинішня суперечка у Світовій організації торгівлі між Євросоюзом, з одного боку, і США, Японією й Тайванем, з іншого. Останні звернулися до СОТ зі скаргою на те, що ЄС не застосовує безмитні правила до деяких видів імпортованої ІТ-продукції, наприклад, багатофункціональних копіїв. Консультації в рамках організації питання не вирішили, отже, Брюссель запропонував єдиний можливий вихід — змінити угоду.

«Нинішній документ вичерпав себе у вирішенні таких питань як зняття нетарифних бар'єрів, кількості товарів, яких він стосується, розширення числа підписантів угоди, — йдеться в заяві ЄК. — Комісія намагатиметься розпочати переговори й завершити їх протягом місяців, а не років. Це повинно забезпечити додатковий розвиток торгівлі ІТ-продуктами і є найкращим способом відповіді на зростаючі виклики технологічного розвитку». □

РОЗПОЧАВ ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

У Будапешті відбулося відкриття Європейського інституту інновацій та технологій. Він є головним елементом ініціативи Євросоюзу, спрямованої на розвиток дослідництва. Першим кроком у діяльності інституту стало засідання його Ради директорів.

НА УРОЧИСТІЙ ЦЕРЕМОНІЙ ВИСТУПИВ ПРЕЗИДЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ ЖОЗЕ МАНУЕЛЬ БАРРОЗУ.

Через залучення кращих і найталановитіших студентів, дослідників та штатних працівників з усієї Європи та світу, ЄІІТ принесе солідну додаткову вагомість в дослідницький та інноваційний ландшафт Євросоюзу, — заявив Жозе Мануель Баррозу. — Він стане родючим ґрунтом для нових ідей та допоможе перетворити інновації в реальність. Це точка відліку в напрямку досягнення п'ятої сво-

боди — вільного руху знань. Це є надзвичайно важливим, тому що брак пов'язаних з бізнесом досліджень є причиною майже 85% відставання ЄС від, наприклад, США. Згодом Європейський інститут інновацій та технологій зробить внесок у розвиток досліджень у Європі, зменшивши цей розрив. Він допоможе досягти мети, яку поставили пред собою країни — члени ЄС — виділяти на дослідження 3% від загального ВВП Союзу.

— Талант і знання є природними ресурсами, сировиною, — заявив прем'єр-міністр Угор-

щини Ференц Гіршані. — І цим володіють всі країни Європи. За допомогою інституту ми сподіваємося використовувати їх більш ефективно ніж будь-коли, так щоб кожен громадянин ЄС отримав з цього переваги.

Рада директорів ЄІІТ є цілком незалежним органом, який відповідає за вироблення стратегії діяльності інституту, підбір кадрів та моніторинг. До неї входять 18 членів — представники бізнесу, вищої освіти та дослідницької сфери. □

НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДНЯХ ЗАЙНЯТОСТІ ЗАФІКСОВАНО РЕКОРДНУ ЯВКУ

Близько 500 заходів відбулися в країнах ЄС у рамках традиційних Європейських днів зайнятості. Вони покликані звести разом роботодавців та тих, хто шукає роботу, допомогти людям зорієнтуватися на загальносоюзному ринку праці. Рекордна кількість відвідувачів — 10 тисяч осіб — прийшли до штаб-квартири Єврокомісії, головного брюссельського майданчика днів.

— Дні зайнятості націлені на забезпечення кращих робочих місць для наших громадян і полегшення їхнього доступу до ринку праці, — заявив Комісар ЄС з питань зайнятості, соціальних справ і рівних можливостей Владімір Спідла (на фото). — Ці заходи мають дві мети: пояснити вигоди від мобільності в Європі, а також надати можливості прямих контактів для роботодавців. Для ба-

гатьох молодих людей Дні зайнятості можуть стати першим кроком в пошуку місця праці в іншій країні ЄС.

На брюссельських заходах активно працювала Європейська служба зайнятості. Це структура, метою якої є забезпечувати інформацією, порадами та пошуком роботи, а також допомагати громадянам ЄС скористатися правом на вільне працевлаштування в будь-

У вересні Європейська Комісія оприлюднила дані щодо безробіття в Євросоюзі станом на другий квартал 2008 року. Середній по ЄС показник — 6,8%. Тобто протягом попереднього року безробіття в Союзі зменшилося на 0,4%.

Країна	2 кв 2007	3 кв 2007	4 кв 2007	1 кв 2008	2 кв 2008	2 кв 2008 порівняно з 1 кв 2008	2 кв 2008 порівняно з 2 кв 2007
Бельгія	7,8	7,2	7,1	7,0	7,0	0,0	- 0,8
Болгарія	7,1	6,7	6,1	6,1	5,6	- 0,5	- 1,5
Чехія	5,5	5,1	4,9	4,5	4,4	- 0,1	- 1,1
Данія	3,8	3,9	3,3	3,0	2,7	- 0,3	- 1,1
Естонія	4,9	4,4	4,2	4,2	3,9	- 0,3	-1,0
Ірландія	4,7	4,6	4,7	5,1	5,5	0,4	0,8
Греція	8,4	8,2	8,0	7,8	—	—	—
Іспанія	8,0	8,3	8,7	9,4	10,4	0,4	0,8
Франція	8,4	8,1	7,9	7,6	7,5	- 0,1	- 0,9
Італія	6,1	6,2	6,3	6,5	—	—	—
Кіпр	4,0	3,9	3,8	3,7	3,6	-0,1	- 0,4
Латвія	5,9	6,1	5,6	6,1	5,6	- 0,5	- 0,3
Литва	4,2	4,2	4,2	4,6	4,5	- 0,1	0,3
Люксембург	4,1	4,0	4,0	4,0	4,1	0,1	0,0
Угорщина	7,1	7,3	7,8	7,6	7,6	0,0	0,5
Мальта	6,5	6,4	6,1	5,8	5,7	- 0,1	- 0,8
Нідерланди	3,2	3,1	2,9	2,9	2,8	- 0,1	- 0,4
Австрія	4,5	4,4	4,3	4,2	4,2	0,0	- 0,3
Польща	9,8	9,2	8,5	7,8	7,5	- 0,3	- 2,3
Португалія	8,3	8,1	7,8	7,5	7,6	0,1	- 0,7
Румунія	6,6	6,3	6,2	6,0	—	—	—
Словенія	4,8	4,7	4,6	4,7	4,3	- 0,4	-0,5
Словаччина	11,3	11,1	10,6	10,4	10,4	0,0	- 0,9
Фінляндія	6,9	6,8	6,6	6,3	6,3	0,0	- 0,6
Швеція	6,2	6,0	6,0	5,8	5,5	- 0,3	- 0,6
Велика Британія	5,3	5,3	5,1	5,2	—	—	—
ЄС-27	7,2	7,0	6,9	6,8	6,8	0,0	- 0,4
чоловіки	6,6	6,5	6,4	6,3	6,4	0,1	- 0,2
жінки	7,9	7,7	7,5	7,4	7,3	- 0,1	- 0,6

якій країні Союзу. ЄС має у своєму штаті понад 700 радників, щоденно контактує з пошукачами роботи й працедавцями в усьому ЄС.

— Дні зайнятості дозволяють нам розповісти, що може запропонувати наша країна, — каже радник Європейської служби зайнятості з Фінляндії на ім'я Туула. — Ми маємо вакансії на будівництві, транспорті та в промисловості. Ми контактували тут, у Брюсселі, з багатьма зацікавленими людьми.

— Я раніше не знала, що таке Європейська служба зайнятості, — розповідає мешканка Брюсселя Клер. — Сьогодні я змогла побачити багато пропозицій щодо роботи і обов'язково розповім про цю службу друзям. Її радники приязні й компетентні і змогли відповісти на більшість з моїх запитань. Це і є Європа в дії!

Європейська служба зайнятості має Портал мобільного працевлаштування, який щоденно реєструє близько 1,4 млн заходів. Там розміщено понад мільйон вакансій, більш як 300 тисяч резюме та є близько 18 тисяч зареєстрованих роботодавців.

Єврокомісія оприлюднила статистичні дані щодо тих десяти тисяч людей, які прийшли до її штаб-квартири на заходи в рамках Днів зайнятості (для участі потрібно було попередньо зареєструватися). Отже, 53% їх були жінки. 70% з пошукачів роботи зараз її мають, але хочуть змінити. 29% усіх учасників були у віці 18–25 років і 44,6% — 26–35 років. Гості Єврокомісії були переважно добре освіченими людьми: 34,6% мали магістерський університетський ступінь, 26,8% — бакалаврський. □

«ЄВРОПА ПРИВ'ЯЗАНА ДО РОСІЙСЬКИХ НАФТИ Й ГАЗУ, АЛЕ РОСІЯ ТАК САМО ЗАЛЕЖНА ВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО РИНКУ»

Спеціалізований на тематиці ЄС інтернет-портал «EURactiv» опублікував інтерв'ю з членом Європарламенту від Румунії Віктором Боштінару. Він є членом Комітету з регіонального співробітництва. Частково в розмові йдеться про речі, які стосуються України та інших держав нашого регіону.

— Що нового в регіональному співробітництві між Румунією і Болгарією, які приєдналися до Союзу в 2007 році?

— Щоб краще описати ситуацію, почну з негативного прикладу. Нашою великою метою завжди було побудувати новий міст через Дунай між болгарським містом Відін і румунським Калафатом. Його можна було б закінчити давно. Болгарська сторона добре виконувала свої зобов'язання, але раніше цього не можна було сказати про румунську сторону. Зараз ситуація змінилася.

Найважливішими для нашого регіонального співробітництва є проекти, що стосуються транскордонної інфраструктури та питань довкілля. Хотів би додати, що до своїх проектів Румунія та Болгарія також залучають Сербію. Це дуже важливо з точки зору перспектив членства цієї країни в ЄС, що ми гаряче підтримуємо.

Важливим проектом є Союз для Чорного моря. Його ініціювала фракція Соцпартії у Європарламенті й він буде офіційно презентований 17 жовтня в Софії. Це проект регіонального співробітництва, до якого будуть залучені не лише члени Євросоюзу — але й

Туреччина, яка є кандидатом, а також Україна й Молдова як країни, що заявили про своє бажання приєднатися до Союзу. Також плануємо залучити Росію. Чорноморський регіон є територією, де будуть збудовані важливі трубопроводи і де нам треба досягти стабільності та безпеки. Це наш пріоритет, особливо в світлі недавньої кризи у Грузії.

— Як змінилися відносини між Румунією та Болгарією після вступу до ЄС?

— До вступу рівень контактів і співробітництва був дуже скромний. Обидві країни сфокусовувалися на Брюсселі, не надаючи належної уваги сусідам. Але після нашого приєднання до Союзу співробітництво між нами стало все більше європейського типу. Зміни просто неймовірні.

Десятки тисяч румунів почали їздити відпочивати до Болгарії: там гарний сервіс, нижчі ціни, туристична індустрія більш просувається, кращі дороги й загалом умови для подорожей автомобілем. Водночас багато болгарських бізнесменів дедалі активніші в Румунії — вони мають перевагу від більшого за болгарський ринку. Багато пересічних громадян їздять на прикордонний шопінг. Наприклад, румуни їдуть до гіпермаркетів у болгарському Русе, тому що там нижчі ціни й добра якість товарів. Також румуни їздять до румунського узбережжя Чорного моря через Болгарію, бо це зручніше й дороги кращі. А Бухарест є найбільшим аеропортом для північної частини Болгарії — отже, все більше болгар літають від нього до інших європейських країн.

— Повертаючись до проектів у чорноморському регіоні — досвід свідчить, що Росія неохоче бере в них участь, боїться посилення впливу ЄС і НАТО. Як ви сподіваєтеся змінити це ставлення, враховуючи погіршення клімату через грузинську кризу?

— Проект, який буде започатковано в Софії, відкритий і для Росії. Ми можемо працювати над ним разом, там будуть прийняті до уваги питання, чутливі для всіх сторін. У будь-якому разі проект не стосується НАТО,

тут не йдеться про сфери впливу, навпаки, про посилення співробітництва з одночасним зменшенням протиріч і ризиків. Думаю, Москва знайде свій інтерес у цьому проекті. Європа прив'язана до російських нафти й газу, але Росія так само залежна від європейського ринку. Їй найвигідніше продавати свої енергоносії саме в Європу. Тому ми є оптимістами щодо залучення до цього Росії.

— Не думаєте, що Росія може розморозити придністровський конфлікт у той самий спосіб, що й південноосетинський у Грузії?

— Між цими двома ситуаціями є схожі речі, а також і відмінності. Придністровське питання перебуває на порядку денному в ЄС. Думаю, якщо Румунія та Молдова спільно досягнуть поглиблення зобов'язань ЄС щодо останньої, коли Союз буде залученим до переговорів щодо Придністров'я, то ми знайдемо прийнятне рішення й уникнемо сценарію, про який ви кажете.

— Чи не могло б упровадження безвізового режиму з Молдовою й Україною допомогти цим країнам і наблизити їх до Союзу?

— Так. При цьому сама Європа потребує таких ініціатив для свого ринку праці. Західні країни мають усвідомлювати, що нинішній рух робочої сили з Румунії та Болгарії до них має тенденції до припинення. Тому ініціатива щодо безвізового режиму з цими країнами є вчасною з кількох міркувань.

— Румунія колись сусідувала з СРСР, тож є експертом з питань Росії. Чи думка Бухареста у цьому має вагу в процесі ухвалення відповідних рішень в ЄС?

— Ні. Сприйняття Росії західними столицями майже теоретичне, у нас дуже різна повоєнна пам'ять. Втім, навіть у Румунії немає чіткого бачення Росії.

Нам треба бути реалістами. Румунії слід покращити відносини з Москвою, так само як і багатьом іншим країнам, що недавно приєдналися до Союзу. Маємо бути мудрим, не провокувати Росію, не робити непродуманих заяв щодо неї. Вона є для нас важливим партнером. □

ЖІНКИ-ЛІДЕРИ ЗВЕРНУЛИСЯ ДО ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ООН

Понад 40 жінок-лідерів, які працюють у сфері політики, бізнесу та громадянського суспільства, звернулися до Генерального секретаря ООН Пан Гі Муна з проханням провести у 2010 році зустріч на міністерському рівні задля оцінки ходу виконання Резолюції Ради безпеки ООН № 1325 «Жінки, мир та безпека». Звернення ініціювала Комісар ЄС з зовнішніх зносин та Європейської політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер.

Ця ініціатива стала продовженням березневої Брюссельської конференції «Жінки: стабілізуючи небезпечний світ», що об'єднала видатних жінок-лідерок з усіх кінців світу. Ідея її проведення також належала Комісару ЄС.

— Тоді ми взяли на себе зобов'язання звернути увагу на особливу незахищеність жінок перед загрозою безпеці, докласти зусиль, щоб збільшити їхню роль у врегулюванні конфліктів, та активізувати діалог з тими урядами та лідерами країн, що скептично ставляться до необхідності розширення умов для реалізації прав жінок, — заявила Беніта Ферреро-Вальднер. — Сьогодні ми діємо спільно, прагнучи повного виконання резолюції ООН № 1325 — ключового документа у досягненні цих цілей.

Лист до Генерального секретаря ООН підписали такі високопосадовці як Президент Фінляндії Тарья Халонен, прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко, заступник прем'єр-міністра Молдови Зінаїда Гречанна, а також колишні президенти Латвії Вайра Віке-Фрейберга та Шрі-Ланки Чандріка Бандаранайке Кумаратунге. До них приєдналася група жінок-міністрів, що очолюють міжнародні організації, та лідерів громадянського суспільства з усього світу.

Прес-конференція Беніти Ферреро-Вальднер і Юлії Тимошенко під час березневого форуму.

«Не дивлячись на успіхи, досягнуті у рамках Резолюції Ради безпеки ООН № 1325, все ще існують серйозні проблеми, — йдеться в листі до Пан Гі Муна. — Необхідний ефективніший моніторинг виконання резолюції для того, аби привернути увагу країн — членів Ради безпеки про недоліки у її виконанні. Існує потреба у надійнішій системі відповідальності з метою вживання жорсткіших заходів у відповідь на порушення прав жінок під час та по завершенні конфліктів.

Ми можемо багато зробити. Якщо з яки-

хось ситуацій можна винести урок, необхідно простежити, аби це стало звичайною практикою. Якщо існують якісь недоліки у виконанні резолюції, необхідно призначити особливі заходи, яких можна вжити для їх усунення. Ми повинні надати шанс як чоловікам, так і жінкам-лідерам зробити свій конкретний внесок у реалізацію цілей, які ми всі самі визначили у резолюції Ради безпеки ООН № 1325. А також простежити, щоб жінки зіграли свою роль у створенні безпечнішого майбутнього для себе, своїх громад, країн та всього світу». □

БРЮССЕЛЬ ХОЧЕ РОЗШИРИТИ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

У Парижі наприкінці вересня відбувся Європейський саміт з питань рівності. Участь у ньому взяли 400 поважних делегатів — профільні міністри з країн ЄС, представники неурядових організацій, соціальних структур, компаній, асоціацій. Ключовим елементом саміту була дискусія довкола пропозиції Єврокомісії ефективніше поширити існуючі в ЄС антидискримінаційні правила на такі сфери як доступ до товарів та послуг, освіта й охорона здоров'я.

— Боротьба з дискримінацією перебуває в центрі соціальної політики Союзу, — заявив

Комісар ЄС з питань зайнятості, соціальних справ та рівних можливостей Владімір Спідла. — Ми пропонуємо розширити законодавчу базу так, щоб кожен у Європі мав право на однаковий захист від дискримінації. Саміт є одним із результатів Європейського року рівних можливостей для всіх. Він допоможе перетворити взяті під час цього року зобов'язання на реальність.

Подібний форум є другим в історії ЄС. Перший пройшов у січні минулого року в Берліні — саме 2007-й був роком рівних можливостей.

Нинішній саміт організовано французьким президентством і Єврокомісією. Його мета — перевірка виконання зобов'язань, взятих торік кра-

їнами-членами. 2007-го в рамках Європейського року рівних можливостей у 30 країнах було проведено близько 100 спеціальних проєктів. Ці заходи допомогли покращити обізнаність європейців з їхніми правами на рівне ставлення та життя без дискримінації.

Але багато чого залишається зробити. Відповідно до недавнього опитування Євробарометру, громадяни ЄС все ще вважають, що дискримінація розповсюджена в їхніх країнах, особливо що стосується сексуальної орієнтації (наявність дискримінації в цьому бачить 51% опитаних), інвалідності (45%), віку та релігії (по 42%). Майже кожен третій розповів, що був свідком дискримінації або зневажливого ставлення протягом останнього року.

НАЙВАЖЛИВИШИМ ДЛЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ Є ДИСЦИПЛІНОВАНІСТЬ ВОДІІВ

Наступного року

Європейська Комісія запропонує нову Європейську програму дій з покращення безпеки на дорогах. Про це заявив Віце-президент Єврокомісії Антоніо Таджані, який відповідає за питання транспорту. Він виступав на III Міжпарламентській конференції з питань безпеки дорожнього руху, що відбулася в Лісабоні.

— Безпека на дорогах — це те, що близьке мільйонам європейських громадян, — заявив він. — Вона асоціюється в нас із болем і від втрати життя, стражданнями тих, хто вижив у автокатастрофах, але залишився на все життя паралізованим, з економічними втратами для нашого суспільства. Безпека на дорогах є також предметом діяльності Європейського Союзу, безкомпромисною боротьбою. Наша спільна мета — зменшити до 2010 року смертність на автошляхах на 50% порівняно з 2001 роком. Це політичне й глобальне зобов'язання.

У середньому в ЄС, зауважив Антоніо Таджані, з 2001 року смертність зменшено на 21%. Досі щороку на автошляхах гине 86 людей з мільйона.

— Безпека на дорогах є спільною відповідальністю, адже до цього причетні багато людей і структур. Звичайно, особлива відпо-

відальність на самих користувачах автошляхів, тобто водіях, — сказав також Антоніо Таджані. — Стосується це і Європейської Комісії, бо ж вона може продукувати в цьому додаткову вартість. Це також зачіпає приватний сектор, навіть коли їхня активність не має прямого зв'язку з дорожнім транспортом. Уряди, місцеві власті, приватні користувачі, власники вантажівок, автоіндустрія — всі мають співробітничати. Всі, а особливо державні структури, повинні втілювати в життя інтегрований підхід, оскільки безпека на дорогах ґрунтується на трьох стовпах: автомобіль, інфраструктура, поведінка водіїв.

Європейська Комісія, розповів Віце-президент Єврокомісії, поєднує у своїй діяльності всі існуючі інструменти ЄС: фінансову підтримку проектів, дослідження, якщо треба — законодавчі ініціативи. Є також нові інструменти, як от Європейська обсерваторія з дорожньої безпеки, яка збирає дані щодо аварій на дорогах, публікує приклади передового досвіду в покращенні безпеки на дорогах. Є Хартія з дорожньої безпеки.

Антоніо Таджані зробив короткий огляд стану справ:

— Щодо автомобілів, то індустрія досягла протягом останніх кількох років фантастичного прогресу. Легковики, вантажні машини, автобуси стають дедалі безпечнішими. Відіграють свою роль зусилля, здійснені на рівні ЄС: або

через стимулювання вимогливості громадськості щодо безпечнішого транспорту (наприклад, системи з рейтингу безпеки EURO-NCAP), або через послідовне встановлення обов'язкових технічних вимог. Ось останні приклади: видимість нових вантажівок покращилася завдяки встановленню додаткових відбивачів ззаду; в нових автобусах встановлюють паски безпеки; за кілька років в усіх нових авто будуть встановлюватися системи електронної стабілізації.

Щодо інфраструктури, то Комісія запропонувала послідовну й зрозумілу систему для оцінки, аудиту та інспекцій — так, щоб усі європейські дороги ставали дедалі безпечнішими. Рада ЄС та Європарламент досягли недавно згоди щодо нового законодавства у цьому. Це вперше європейський рівень так широко охоплює безпеку на дорогах та дорожню інфраструктуру.

Покращення поведінки водіїв на дорогах несе величезний потенціал збереження життя, це дає майже миттєві результати. Треба знову й знову повторювати, що перевищення швидкості, водіння після вживання алкоголю та непристібнуті паски безпеки стають причинами трьох чвертей смертей на дорогах. Ми реалізували багато ініціатив, щоб покращити дисциплінованість водіїв. Найефективнішими в короткотерміновому плані є поєднання інформаційних кампаній, примус та жорсткіші правила. □

ВІД СЛОВЕНІЇ ВИМАГАЮТЬ ЗМІНИТИ СХЕМУ ЗБОРУ ПЛАТНІ ЗА ПРОЇЗД АВТОБАНАМИ

Європейська Комісія надіслала Словенії листа з формальною вимогою припинити дискримінаційний підхід під час збирання платні за проїзд словенськими автобанами.

Претензія Брюсселя стосується змін до словенського транспортного законодавства, які набули чинності в липні. Ними було запроваджено лише річний та піврічний абонементи на проїзд швидкісними трасами для легкових автомобілів та піврічний для мотоциклів. Це дискримінує порівняно зі сло-

венськими громадянами громадян інших країн, які проїждять Словенію транзитом або бувають там рідко. Тобто якщо іноземцю треба перетнути країну лише один раз під час відпустки, він мусить платити щонайменше за півроку користування автошляхами.

Згідно з європейським законодавством, роз'яснює Єврокомісія, будь-яка дискримінація на підставі національності заборонена. Навіть якщо неоднаковий підхід і не пов'язаний напямучу з національністю, але внаслідок його застосування веде фактично до такого ж результату. Згідно з законодавством ЄС країни-члени мають право самостійно встановлювати платню за проїзд їхніми до-

рогами для легкових авто та мотоциклів, але при цьому зобов'язані дотримуватися положень Угоди про ЄС.

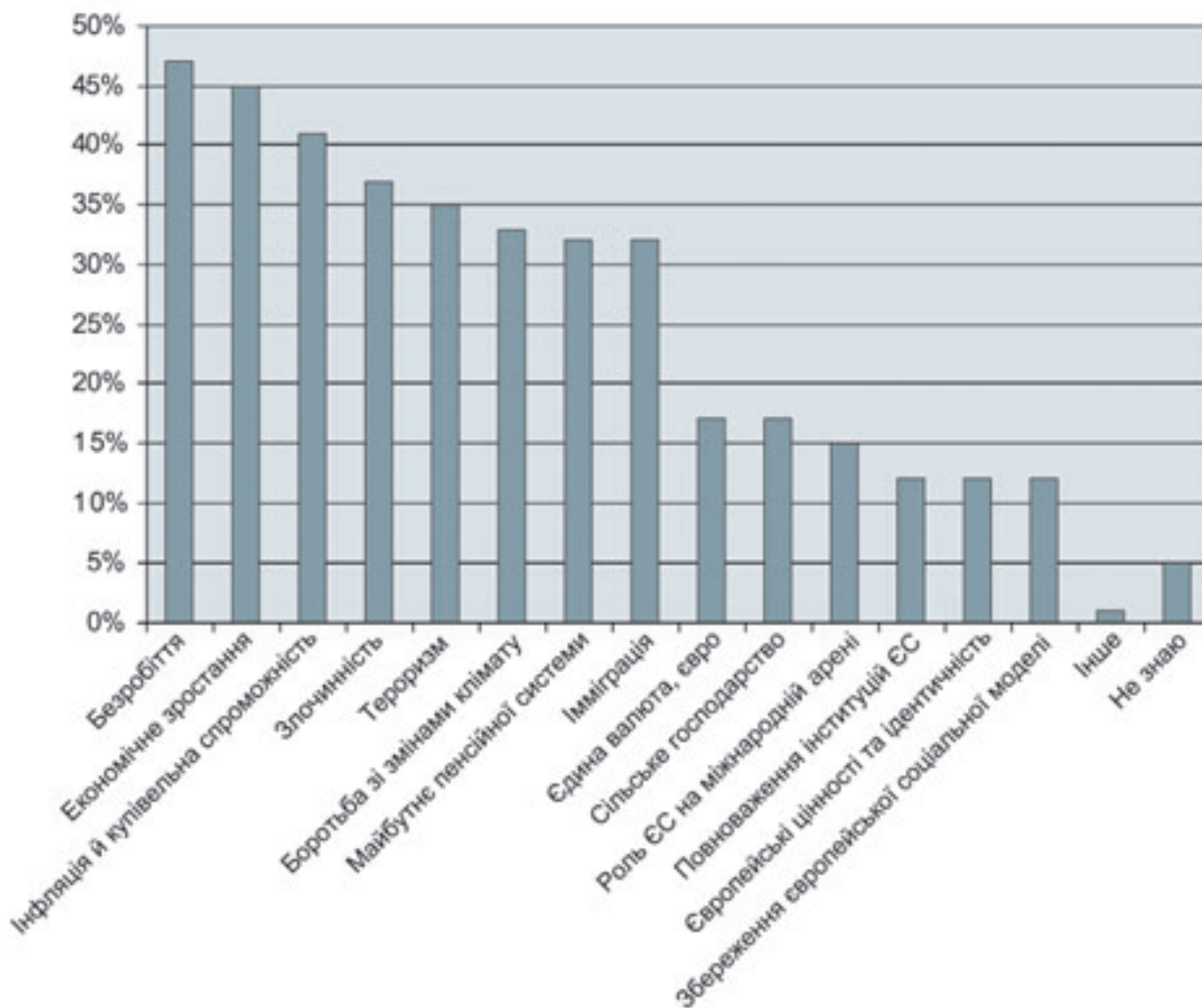
Європейська Комісія вже мала подібні справи з деякими країнами-членами, що запроваджували схеми, подібні до словенської: такими як Австрія, Словаччина, Угорщина, Чехія, Болгарія та Румунія. Лист до словенського уряду є першим формальним кроком процедури з запобігання порушенню союзного законодавства. Наступні Єврокомісія робитиме залежно від відповіді Словенії. Якщо порозуміння з Люблянкою не буде знайдено, Брюссель може звернутися до Суду Європейських співтовариств.

ГРОМАДЯН ЄС НАЙБІЛЬШЕ ХВИЛЮЄ ЕКОНОМІКА

Соціологічна служба Європейської Комісії — Евробарометр, оприлюднив дані опитування, яке стосується наступних виборів до Європейського Парламенту. Вони пройдуть влітку 2009 року.

Зокрема, респондентів запитували, на яких темах має фокусуватися майбутня виборча кампанія. Виявилося, насамперед громадяни ЄС хотіли б дискусії щодо економіки, і вже потім про глобальні та безпекові справи. Останніми у списку пріоритетів стоять питання, напряду пов'язані з Європейським Союзом.

Які теми є найважливішими для наступних виборів до Європарламенту?

ОСІННІЙ ПРОГНОЗ: ЕКОНОМІКА ЗРОСТАТИМЕ ПОВІЛЬНИШЕ

Економічне зростання в Євросоюзі становитиме цього року 1,4%, а в зоні євро — 1,3%. Таким є осінній прогноз Єврокомісії. Він гірший, ніж весняний.

У квітні Брюссель прогнозував зростання відповідно на 2% і 1,7%. Річна інфляція, за припущеннями Єврокомісії, становитиме 3,8% в усьому ЄС і 3,6% в єврозоні.

— Продовження потрясіння на фінансових ринках протягом останнього року, майже подвійне зростання цін на енергію протягом цього ж періоду і зміни на деяких ринках неру-

хомості мали вплив на економіку, — пояснив Комісар ЄС з економічних та монетарних питань Жоакін Алмунія. — У цьому важкому й непевному середовищі ми повинні врахувати минулі помилки й тримати стійкий курс. Рух уперед з наміченими реформами є надзвичайно важливим для того, щоб і надалі створювати нові робочі місця, краще протистояти зовнішнім потрясінням.

ВІДБУВСЯ САМІТ, ПРИСВЯЧЕНИЙ ЦИГАНАМ

У Брюсселі відбувся перший Європейський саміт з питань циган. Зібралися представники інституцій ЄС, урядів та парламентів країн-членів, громадських організацій. Обговорювали нинішню ситуацію зі спільнотою циган (або ж ромів) та шляхи її покращення.

Саміт організували Європейська Комісія та головуюча в Євросоюзі Франція. Від ЄК участь в форумі взяли Президент Жозе Мануель Баррозу, Віце-президент Жак Барро, який відповідає за питання юстиції та внутрішніх справ, Комісар ЄС з питань зайнятості, соціальних справ і рівних можливостей Владімір Спідла та Комісар ЄС з питань освіти, тренінгів, культури та молоді Ян Фігель. Усього саміт зібрав понад 400 учасників.

Увага до циган в Євросоюзі особлива, адже вони — найбільша етнічна спільнота. Торік у грудні на Європейській Раді лідери ЄС вперше визнали, що роми перебувають у важкій соціальній ситуації й вирішили її покращити. Доти Група високого рівня щодо національних меншин визначила 14 бар'єрів, які заважають їхнім представникам отримувати в ЄС роботу. Це — брак освіти й навичок; незадовільне знання мови; проблеми з визнанням освіти і кваліфікації; брак доступу до професій; проблемність в отриманні гро-

мадянства; брак інтеграційних підходів; стереотипи й негативне ставлення; індустріальні зміни; обмеження доступу до системи соціальної фінансової підтримки; дискримінація; брак інформації; конкуренція на ринку праці; незадекларована праця.

Більшість нацменшин так чи інакше стикаються з деякими з цих перешкод. Однак циган, вважає Єврокомісія, стосуються майже всі.

— Ситуація, в якій є цигани, лежить на совісті Європи, — заявив Владімір Спідла. — Проблема є багатогранною й комплексною, але ми маємо інструменти для її вирішення. Це законодавчі заходи, фінансування та обмін досвідом. Зараз нам потрібні спільні зобов'язання місцевих, регіональних, національних та загальноєвропейських властей щодо використання цих інструментів у найкращий спосіб.

Після грудневого саміту ЄС 2007 року Брюссель підготував доповідь, яка містить

аналіз нинішнього стану речей та пропозиції щодо його покращення. Ситуацію з циганами в документі названо стійкою дискримінацією як на індивідуальному, так і на інституційному рівнях. Проблема є комплексною, отже, вимагає комплексної відповіді. Немає швидкого очевидного рішення, наголошено в доповіді Єврокомісії, і до уваги слід взяти всі аспекти питання. Однак головні пріоритети дуже чіткі — освіта, зайнятість, здоров'я та житло.

У принципі, на рівні ЄС вже зроблено немало. Цигани цілком підпадають під союзне законодавство, яке забороняє дискримінацію на підставі етнічного походження у сферах зайнятості, соціального захисту та освіти, а також доступу до товарів і послуг, включаючи надання житла. Є координація підходів країн-членів щодо циган, обмін кращим досвідом. Існує Європейський соціальний фонд — потужний інструмент для покращення здатності циган до працевлаштування. Протягом минулого фінансового періоду — у 2000–2006 роках — близько 275 млн євро було виділено на проекти, що особливо стосувалися циган. Протягом цього ж періоду близько 1 млрд євро було виділено на підтримку вразливих верств суспільства — включаючи, знову ж таки, ромів. Комісія також організує схему стажування для молодих циган у партнерстві з очолюваним відомим філантропом Джорджем Соросом Інститутом відкритого суспільства: двічі на рік 10 молодих циган протягом п'яти місяців приєднуються до Комісії для роботи й навчання. До слова — у Європейському Парламенті є два депутати циганського походження: Лівія Ярока та Вікторія Могаші, обидві з Угорщини.

Водночас Єврокомісія переконана, що залучення циган є спільною відповідальністю країн-членів та Європейського Союзу. ЄС сповнений рішучості діяти у сферах його компетенції, особливо що стосується забезпечення належного виконання законодавства — Директиви з расової рівності. Однак Брюссель визнає, що успіх прийде лише за умови тісного співробітництва європейських інституцій з країнами-членами. Адже багато ключових сфер для інтеграції циган — освіта, зайнятість, медичне обслуговування тощо — перебувають у компетенції національних урядів. □

БРЮССЕЛЬ ПРОПОНУЄ ЗБІЛЬШИТИ ТЕРМІН ДЕКРЕТНОЇ ВІДПУСТКИ

Європейська Комісія оприлюднила пропозиції щодо збільшення для жінок терміну відпусток з догляду за дитиною й покращення їхніх умов.

ЄВРОКОМІСІЯ НАДІСЛАЛА ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПАРЛАМЕНТІ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ ПАРЛАМЕНТАХ КРАЇН-ЧЛЕНІВ.

— Поєднання роботи, сімейного та приватного життя є величезним викликом для мільйонів європейців, чоловіків і жінок, — заявив Комісар ЄС з питань зайнятості, соціальних справ та рівних можливостей Владімір Спідла. — Народження дітей дуже часто коштує жінці доходів та перспектив роботи. Лише 65,5% жінок із маленькими дітьми працюють, тоді як для чоловіків ця цифра становить 91,7%. Наші пропозиції щодо покращення декретних відпусток допоможуть жінкам поєднувати роботу та сімейне життя. Це призведе до активнішої участі жінок на ринку праці й допоможе протистояти викликам демографічного старіння. Бо ж країни, де більше жінок працюють, також мають і вищий рівень народжуваності.

Отже, Брюссель пропонує переглянути відповідну директиву 1992 року щодо догляду за дитиною й підвищити мінімальний період декретної відпустки з 14 до 18 тижнів. У законопроекті міститься рекомендація платити жінкам під час відпустки 100 відсотків їхньої зарплати, але для країн-членів залишається можливість встановлювати максимальний розмір таких виплат. Також передбачається, що жінки матимуть гнучкіший вибір щодо відпустки по догляду за дитиною: наприклад, не будуть зобов'язані брати частину її до ро-

дів, як це є зараз у деяких країнах-членах. Інші новації стосуватимуться захисту жінок проти звільнення під час декретної відпустки та гнучкого робочого графіка після неї.

Нині відповідні законодавчі норми в країнах — членах ЄС дуже відрізняються. Наприклад, період декретної відпустки коливається від 14 до 52 тижнів, не скрізь вона оплачувана.

Запропонований Комісією законопроект має бути ухвалений спільно Радою ЄС та

Європарламентом. Брюссель сподівається, що це станеться до кінця 2009 року. Тим часом в Євросоюзі ці пропозиції вже активно обговорюють. Деякі країни-члени висловили застереження. Наприклад, представники Міністерства у справах сім'ї Німеччини заявили, що ця ініціатива може мати ефект бумерангу: роботодавці дуже прискіпливо ставитимуться до прийняття на роботу молодих жінок, тобто серед них може побільшати безробітних. □

ОПРИЛЮДНЕНО СПІЛЬНІ ПРИНЦИПИ БОРЬБИ З БІДНІСТЮ

Європейська Комісія оприлюднила спільні для ЄС принципи боротьби з бідністю. Це — рекомендації Брюсселя країнам-членам, які можуть допомогти у виробленні стратегій боротьби з бідністю.

Рекомендації базуються на трьох ключових аспектах: підтримка адекватних доходів людей, забезпечення їх роботою та доступом до якісних послуг. Це основа так званої політики «активного залучення» людей з невеликими статками.

— Нинішні схеми боротьби з бідністю часом не працюють, — заявив Комісар ЄС з

питань зайнятості, соціальних справ і рівних можливостей Владімір Спідла. — Соціальне відторгнення є результатом численних проблем, починаючи від браку роботи й недостатньої професійної підготовки — аж до незадовільних житлових умов і розпаду родин. Ми повинні виробити інтегрований підхід, щоб надати людям вихід з такого стану. Це означає реінтеграцію людей у ринок праці й забезпечення адекватним доступом до ресурсів та гідним життям тих, хто не може працювати.

Близько 16% європейців живуть на межі бідності. Незважаючи на очевидну ефективність соціальних виплат для подолання її (за припущеннями, без них та цифра зростає до 26%), значний процент тих, на яких

націлені схеми соціальної допомоги, насправді не можуть ними скористатися. Щоб зробити схеми мінімального доходу ефективнішими й підтримати національні зусилля щодо боротьби з бідністю, Комісія й розробила свої рекомендації.

Хоча презентовані Європейською Комісією спільні принципи боротьби з бідністю є для країн-членів добровільним вибором під час вироблення своїх національних стратегій, вони були підготовлені Брюсселем після широких консультацій з національними органами та іншими дотичними до цього питання структурами. У грудні рекомендації Єврокомісії будуть обговорені на засіданні Ради ЄС з питань зайнятості та соціальних справ.

НАЙПОПУЛЯРНІШИМ У БЕРЛІНІ Є РЕЙХСТАГ

Своїми широкими вулицями, великими парками Берлін схожий на Київ. Такий само просторий. Немає притаманних західними містам вузьких старовинних вуличок, якими б снували натовпи туристів.

Рейхстаг.

Судячи з величезної черги, найпопулярнішим серед гостей Берліну є Рейхстаг — німецький парламент. Щоб потрапити всередину й піднятися під його прозорий купол, треба вистояти в черзі з годину. Не дивно, що Рейхстаг є найбільш відвідуваним парламентом світу. Очевидно, свою роль у такому інтересі до будівлі відіграє історія. Організований нацистами 1933 року підпал Рейхстагу сприяв зміцненню їхньої влади й став початком антикомуністичної кампанії. 1945-го червоний прапор над куполом будівлі став символом перемоги над нацизмом. А в жовтні 1990 року в Рейхстагу вперше зібрався парламент об'єднаної Німеччини — теж надзвичайно символічна подія для розділеної доти нації.

Нині візуально вже майже немає різниці між східним і західним Берліном. Там, де проходив берлінський мур, викладено чорну смужку з каміння — вона тягнеться змією між кварталами, будинками, серед вулиць. Велелюдно біля колишнього головного пункту пропуску на межі двох частин міста під назвою «Чарлі». Там стоїть прикордонний стовп колишньої Німецької Демократичної Республіки, біля нього на стіні будинку — меморіальна дошка, присвячена колишньому генсеку КПРС Леоніду Брежнєву.

Чоловік у формі офіцера НДР театрално перевіряє у бажаючих паспорти — для туристів можливість зробити гарне фото. Неподалік станція метро Фрідріхштрассе. Колись теж прикордонний пункт, кінцева зупинка для східно- та західноберлінських поїздів.

Здається, самі німці не надто полюбляють всі ці символи сумного минулого своєї столиці. Вони із задоволенням живуть в нині демократичній єдиній країні, у місті, яке бурхливо розвинулося протягом останніх 18 років. І дбають про майбутнє. По Шпрее можна покататися на кораблику, який живиться сонячною енергією. Річка проходить між урядовими кварталами — ось Рейхстаг, за ним офіс канцлера, прозваний за його архітектурну форму «пральною машиною». Від будинку через річку прокладено міст до

вертольотного злітного майданчика. Далі по Шпрее зигзагоподібний комплекс будинків для депутатів парламенту, який називають «змією». Потім — будівлі резиденції президента країни. Зрештою, міністерство внутрішніх справ, яке дуже оригінально вирішує свою житлову проблему: орендує два корпуси готелю. Втім, нині для німецького МВС будують власну домівку.

Символом нового Берліну є також його центральний залізничний вокзал. Це величезна скляна будівля, на даху якої фотовольтажні елементи, що забезпечують станцію енергією. Подібними, до речі, облаштовано й офіс канцлера та інші державні споруди. Використання поновлювальних джерел енергії активно практикується в Німеччині — власне, це є пріоритетом для всього Європейського Союзу.

Посеред Берліну стоять залишки величезної зруйнованої будівлі — колишнього Ендеерівського палацу Республіки. Його звели у НДР у 1970 роки на місці, де до війни стояв давній Миський палац. У Палаці республіки засідав східнонімецький парламент — Народна палата. За кілька років на його місці планують звести копію попередньої, старовинної будівлі. Ще один символ трагічного минулого піде у вічність, а Берлін піде вперед.

Анатолій Марченко.

Колішній пропускний пункт «Чарлі».

Читайте в наступному номері:

- У Брюсселі відбувся Європейський тиждень регіонів та міст, участь у якому взяв Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу.
- Якою є митна політика Європейського Союзу.

Столиця країни – Стокгольм

Король Швеції Карл XVI Густаф відвідав Україну в кінці вересня – на початку жовтня

Містами і країнами ЄС

Швеція

До Європейського Союзу приєдналася 1 січня 1995 року. Член зони євро і Шенгенського візового простору.

Офіційна назва — Королівство Швеція. Країна розташована в Північній Європі, у східній частині Скандинавського півострова. Столицею є місто Стокгольм.

Населення Швеції 9,2 млн осіб. 85% з них проживають на півдні країни. Переважна більшість населення належить до Лютеранської церкви.

Швеція межує з Фінляндією, Норвегією та Данією. Омивається водами Ботнічної затоки та Балтійського моря.

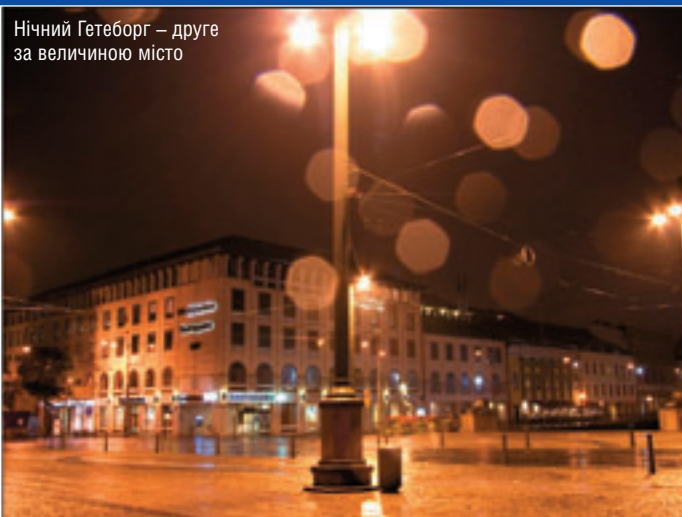
Главою держави є король. Однак оскільки Швеція конституційна монархія, він фактично не має влади. Керує країною уряд на чолі з прем'єр-міністром, якого призначає парламент — Риксдаг. Вищий законодавчий орган обирають загальним голосуванням на чотири роки.

Швеція — високорозвинена індустріальна країна з інтенсивним сільським господарством, за рівнем якості життя посідає одне з перших місць у світі. Провідними галузями промисловості є гірнича, чорна та кольорова металургія, машинобудівна, хімічна, легка і харчова, цементна, деревообробна та паперова. Розвинуті всі види транспорту.

Зимовий ліс

Нічний Гетеборг – друге за величиною місто

Шведські гори

